واقف

مصلح اشرفی

ملا پناه واقف

سئچیلمیش اثرلری

ترتیب ایده‌نی: حمید محمدزاده
ره‌داقتوری: عباس زمانوف

آذربایجان دولت نشریاتی
باکی • ۱۹۶۸

ترتیباتچی‌دان

بو کتابا ملا پناه واقفین سئچیلمیش اثرلری داخل ایدیلمیشدیر. کتابدا گئده‌ن شعرلر ادبیاتشناس سلمان ممتازین ۱۹۲۵-نجی ایلده و پروفسور حمید آراسلی‌نین ۱۹٦۰-نجی ایلده نشر ایتدیکلری کتابلاردان سئچیلمیشدیر. لاکن شعرلر حسین افندی غائبوفین ره‌سپوبلیقا ال یازمالاری فوندوندا ساخلانیلان «آذربایجاندا مشهور اولان شعرانین اشعارینه مجموعه» آدلی غیر مطبوع مجموعه‌سینه توتوشدورولموش و نشرلرده بوراخیلمیش بعضی یانلیشلیقلار اصلاح ایدیلمیشدیر.

Молла Панах Вагиф

ИЗБРАННЫЕ

стихи

(на азербайджанском языке,
на арабском алфавите)

7—4—3
Бп/68

قوشـــــمـــالار

*

او شوخ غمزه‌لرین، خنجر کیرپیگین
گونده اولور یوز مین قان قاباغیندا.
خومار-خومار باخان آلا گوزلرین
گرکدیر ویره‌سن جان قاباغیندا.

قاشین قاباغیندا صیغاللی بیرچک،
سایه سالمیش اوزه شعاله مبارک؛
اما ایکی دسته تر بنفشه‌تک
قویموش آل یاناغین یان قاباغیندا.

زلفیندن قوخوشار گل و ریحانلار
قربان هر مویه یوز مین جوانلار
پیشوازینا گلیر حور و غلمانلار.
ملایک دورموشلار سان قاباغیندا.

واقف قربان زنخدانین چاهینا،
شیرین گولوشونه، خوش نگاهینا.
قول اولاسان بئله خوبلار شاهینا.
دوراسان هر آخشام، دان قاباغیندا.

بیر صنمین سینه‌سینه مشتاقام
چوخ چکیرم آه و زاری، شاماما!
من‌ها قالدیم حسرت، الیم یتیشمز،
سن گئت گور جانانی باری، شاماما!

مطلبی‌دیر بیر نورسته کونلومون،
اولمادی درمانی خسته کونلومون،
اونون ایچون بو شکسته کونلومون
نه صبری وار، نه قراری، شاماما!

یخه آچیب تاکه سینه گوستردین،
سراسر باغریمی قانا دوندردین،
منیم دردیمدندیر سنین‌ده دردین،
رنگی‌دیر نه یاووز ساری، شاماما!

منیم یاریم بیر عجایب دلبردیر،
اوزو تازه گللدر، زلفی عنبردیر،
ساناسان‌که، ایکی قند و شکردیر،
قوینوندا‌کی قوشا ناری، شاماما!

قربانام واقفین بو خامه‌سینه
که، یازار دردینی دوست نامه‌سینه،
یته بیلمز یارین شمامه‌سینه،
اولسا بو دنیانین واری، شاماما.

*

جان ویریب یوز منت ایله آلمیشام،
گونده‌ریره‌م سنی یاره، شاماما!
تازه تاغدان اوزولوبسن، اوخشارسان
یارین قوینونداکی ناره، شاماما!

جسمین نه نازکدیر، گل بدن کیمی،
بیر خوش قوخون گلیر یاسمن کیمی،
نه‌دن سارالیبسان سن‌ده من کیمی،
نه‌دیر دردین، ای بیچاره شاماما؟

حقدیر، سنده واردیر خیلی نزاکت،
یارین شاماماسی بیر غیر بابت،
قورخورام چکه‌سن کلّی خجالت
دوراندا اونلا برابره، شاماما!

یارین شاماماسی اوخشار شکره،
حیران اولور ملك، اگر گوستره،
یاراشیقدیر آغ سینه‌سی مرمره،
قیلیب چوخ جگرلر پاره شاماما.

گریباندان ناگاه اولاندا آشکار،
داغیلیر عقلیم، هوشوم، هرنه وار،
خسته واقف طفل کیمی قان آغلار،
نیچون قیلمازسان بیر چاره، شاماما؟

بنفشه‌تك عنبر زلفين بوی ویریر،
هر یویوب سرنده هوایه، زینب!
اونون عطرین دماغیمدان اوزمه‌سین،
امانت ائت باد صبایه. زینب!

قاشا وسمه، گوزه سورمه چکنده.
سینه زلفی دال گردنه توکنده،
ساللانیبان کهلیك کیمی سه‌کنده،
اوخشارسان یاشیل‌باش صونایه، زینب!

سنی سه‌وه‌ن چوخ بلایه توش اولور،
عقل گئدیر باشدان، فراموش اولور،
آوازین گلنده جان بیهوش اولور،
قربانام او نازك صدایه، زینب!

یاناغی لاله‌سن. قامتی دالسان،
آغزی شکر، دیلی، دوداغی بالسان،
ساناسان‌که، یورغون، وحشی مارالسان،
اولوبسان یاراشیق اوبایه، زینب!

سنسن پادشاهی، خانی واقفین،
عقلی، هوشی، دین-ایمانی واقفین،
حسرتیندن چیخدی جانی واقفین،
نولورکه، گله‌سن بورایه، زینب!

*

خیلی وقتدیر آیریلمیشیق یار ایلن،
گوردوک، اما تانیشمادیق، آیریلدیق.
قالدی جاندا گیزلی - گیزلی دردیمیز.
بیرجه کلمه دانیشمادیق، آیریلدیق.

غریب - غریب دوردوق بیگانه‌لر تك.
سویوق - سویوق باخدیق دیوانه‌لر تك.
دونمه‌دیك باشینا پروانه‌لر تك،
عشق اودونا یانیشمادیق. آیریلدیق.

یاریم ساعت بیر آرادا قالمادیق،
عشق آتشین جانیمیزا سالمادیق،
یالواریبان یارین کونلون آلمادیق،
ائله گئتدی، باریشمادیق، آیریلدیق.

او زمان‌که، آشنالیغی ترك ائتدیك،
جدا دوشدوك، خیلی جگر بر کیتدیك،
آرالیقدان کونول قوشون اورکیتدیك،
بیر - بیریله قونوشمادیق، آیریلدیق.

واقف سه‌ودی بیر اقرارسیز بیوفا،
باده گئتدی تمام چکدیگی جفا،
گوروشوبن ائلمه‌دیك خوش صفا،
قوجاقلاشیب ساریشمادیق، آیریلدیق.

اولمایایدی بئله سفره چیخماق،
بیر یار ایله دانیشمادیق، آیریلدیق.
حلاللاشیب، همتلشیب دوست ایلن،
تمننشیب گوروشمه‌دیک، آیریلدیق.

بیلمم، کیمه دییم دردیم نئچه‌سی،
یارین ترممه‌سی، سینه هاچاسی،
یوخو منی آلدی گلن گئجه‌سی،
گل اوزوندن ئوپوشمه‌دیک، آیریلدیق.

بیز دویمادیق یارین شیرین دیلیندن،
شکر پارچاسیندان، لب و بالیندن،
مینا گردنیندن، اینجه بئلیندن،
حیف اولدی، ساریشمادیق، آیریلدیق.

واقفم، اوستومه گلمز خاص الی،
سیلینمه‌دی هیچ کونلومون پاس الی،
نه مدتدیر جانان بیزدن کوسه‌لی،
کونلون آلیب باریشمادیق، آیریلدیق.

*

دوروبان عشقیله گذار ائلەدیم،
بیر پری‌نین اولدوم مهمان ایوینده.
ذره‌جه گورمەدیم حرمت، عزتین،
قالدیم ائله پشمان - پشمان ایوینده.

تاکه، منی گوردی اول قلبی قارا،
چکدی یاشماقینی اوگل رخسارا،
دوندردی اوزونو، توتدی دیوارا،
ساناسان‌که، یوخدر انسان ایوینده.

دوداغی شکردیر، گفتاری شربت،
نه فایدا، ائلمز شیرین محبت.
مخلصی‌که، یوخدر اوندا بیر لذت،
بولدور ائله آجی قلیان ایوینده.

کئچمه او دلبرین سن اوطاغیندان،
تر بنفشه قوخار هر بوجاغیندان،
سانکی بیر گوشه‌در جنت باغیندان،
آچیلوبلور گل الوان ایوینده.

واقف، بیر کیمسه‌که، بیزدن یاشینا،
یقین بیل‌که، بیزلن اولماز آشنا،
گلدیگیمیز هیچ گلمەدی خوشینا
تاپدیم من جالینی عرفان ایوینده.

*

سیاه تئل گورمه‌دیم کر قیراغیندا،
مگر هیچ یاشیل‌باش اولماز بو یئرده؟!
طرلان کونلوم ینه اوجا داغلارا
هوالانب. هرگز قونماز بو یئرده.

بو دیاردا کلاغای یوخ، کتان یوخ،
سیمم بوتا، مژگان اوخون آتان یوخ.
سرخوش دوروب بیر نزاکت ساتان یوخ.
هیچ سوداگر فایده بولمز بو یئرده.

بزه‌ك بیلمز بو دیارین گویچگی،
تانیماز آل چارقات، زرّین لچگی،
آغ بوخاق آلتیندان حلقه بیرچگی
تر ممه اوستوندن سالماز بو یئرده.

یارین خیالیله بو گون من شادم،
غریبلیگه دوشسه‌م، قان آغلار دیده‌م،
پری‌سی یانیندا اولمایان آدم
نه یاخشی ساغ قالیر، ئولمز بو یئرده؟!

دیسه‌لر که. واقف، نه اولدی سنه،
رنگ رویین دونوب هئیوایه گنه،
الی تر ممه‌دن اوزه‌ن کیمسنه
سارالیبان نئجه سولماز بو یئرده.

*

بوگون بیر عجایب گوزه‌ل سه‌ومیشم،
بئله‌سی اولاماز هیچ ولایتده،
ساناسان‌که، جمالیندان نور یاغیر،
یارانیبدیر، یارب، نه خوش ساعتده!

آل چارقاتدان یاشماق توتوب چنه‌یه.
سیمین یاراشدیریب زر نیمتنه‌یه.
دگیلدیر برابر هیچ کیمسنه‌یه،
خوبلارین شاهی‌دیر شان و شوکتده.

گلاب‌ایلن زلفون جیغاسین اگر،
اوزونه باخاندا قان اولور جگر،
گوگدن یئره انمیش ملکدیر مگر.
یوخسا انسان اولماز بئله صورتده.

بیلگی، بازوسی، هر بندی گوزه‌ل،
گردنده زلفونون کمندی گوزه‌ل.
آینا توتدی، دوردی بزه‌ندی گوزه‌ل.
ساللاندی، گوره‌سن، نه قیامتده.

صوناجیغاسی‌تک سرینده تئلی،
آغ‌گل یارپاغی‌تک آیاغی، الی،
جسمی دولو، نازك بدنی، بئلی
گورمه‌میشم دلبر بو نزاکتده.

آییر ایدین اوباسیندان، ائلیندن،
بیر خلوتده توتا ایدین الیندن،
امه‌یدین آغزیندان، شیرین لبیندن،
گوره‌یدین نئجه‌دیر دادداء لذتده.

نوجوانلار قوی همیشه وار اولسون،
اماکه، بیزلردن خبردار اولسون،
واقفین دعاسی سنه یار اولسون،
سنی حق ساخلاسین عمر و دولتده.

*

بیر اوزی گل، رنگی لاله، زلفی تر،
سئیره چیخیب دریر تازه بنفشه،
دسته-دسته سانجیب بوخاق یانینا،
یاراشیبدیر اول شهبازه بنفشه.

جسمی مرمر، قیوریم تئللری قارا،
اونی گورن اولور مجنون، آوارا،
هوروب ساچلارینی سالیب قطارا،
دوزوب تئله، هم قوتازه بنفشه.

یاشی اون سکزه ینی‌جه یتمیش،
گوزه‌للیکده تمام خلقی مات ائتمیش،
گشته چیخیب — یاز گلدیگین ائشیتمیش،
داغا سالیب بیر آوازه بنفشه.

کوکسین آچیب، آغ قوللارین چیرمه‌سین،
ائله گزسین اونی رقیب گورمه‌سین،
اغیار ایلن چیخیب سئیره درمه‌سین،
لایق اولماز آنلامازه بنفشه.

سن سالانیب قاباغیمدان گئدنده،
دلده توان قالماز، طاقت بدنده،
واقف زلفلرین تعریف ایدنده،
گر کدیر که، اول یازه بنفشه.

*

بیر گوزه‌ل که، شیرین اولا بنادن،
یوز ایل گئتسه اونون دادی اسکیلمز.
تزه‌لیگی، کهنه‌لیگی بیر اولور،
گوهر تك قیمتده آدی اسکیلمز.

گوزه‌للیکدن دوشمز هیچ اصیلزاده،
گون به‌گون قامتی دونه‌ر شمشاده،
مهر و محبتی اولور زیاده،
اعتباری، اعتقادی اسکیلمز.

نه‌قدر که، یوزه یتیرسه یاشی،
تاکه، حکدن دوشه، تیتره‌یه باشی.
گنه جان آلماغا گوز ایله قاشی،
غمزه‌سینین هیچ جلادی اسکیلمز.

جوهری پاك اولور تازه جواندان،
هرگز ال گوتورمز شوکت و شاندان،
مژگان خدنگ‌لرین کئچیریر جاندان،
پیکانینین هیچ پولادی اسکیلمز.

واقف، ایسته‌ر ایسه‌ن گوره‌سن لذّت،
گل سه‌و بیر درد بیلن، اهل محبت،
نو جوانلار سه‌وه‌ن هیچ اولماز راحت،
گئجه - گوندوز هیچ فریادی اسکیلمز.

*

ای سوسن سنبلیم، آل زنخدانیم،
قربان اولسون لاله، گل ایلن سنه.
بو نئچه گوندرکه، سندن آیری‌یام،
ساناسان حسرتم ایل ایلن سنه.

دیمه‌لی چوخ گیزلین درد دلیم وار،
قورخورام که، دییم ائشیده اغیار،
ایسته‌رم که، یازام گوندرم، ای یار،
سحر اوغرون اسه‌ن یئل ایلن سنه.

آغزی پیاله‌سن، گردنی مینا،
نازك اللرینده عنابی حنا،
سنی گورن دییه‌ر، یاشیل باش صونا.
اوجو حلقه سیه تئل ایلن، سنه.

چوخلار سنه ایما ایلن باش اگه‌ر،
موم‌تك اریر، اولسا باغری داش اگر.
طوبی گورسه، اکرام ایلر، باش اگه‌ر.
بو گوزه‌ل بوی ایلن، بئل ایلن سنه.

یادیما دوشنده زلفون عنبری،
قلاب گیره‌ر جگریمدن ایچری،
من شاهام، ای گوزه‌للرین سروری،
قربانام واقف تك قول ایلن سنه.

*

سرو بویلوم، بیر چیخ، گوروم بویونو،
اوندا قربان ایدیم جانی من سنه.
قاشلارینین طاقی قبله‌گاهیمدیر،
فدا قیلیم دین - ایمانی من سنه.

آدام گرك گورسون حقی آراده،
هانی سنین کیمی بیر پری‌زاده،
ملکدن‌ده سنی بیللم زیاده،
تای ایتمه‌نم هیچ انسانی من سنه.

باخماق ایلن دویماق اولماز اوزوندن،
دانیشاندا شیرین - شیرین سوزوندن،
اونون ایچون گوز کسمه‌رم گوزوندن،
مشتاقام، ای شکرکانی، من سنه.

قاشا، گوزه سورمه نه گوزه‌ل چکدین،
جلوه‌لنیب زلفه هم صیقل چکدین،
سن نه ایچون آخر مندن ال چکدین؟
ائلمزدیم بو گمانی من سنه.

گوزه‌ل سن‌تك بئله شوخ و شن گرك،
همدمی‌ده هم ئوزونه تن گرك،
سنه واقف کیمی درد بیلن گرك،
لایق گورمم هر نادانی من سنه.

*

دولدو دماغیما زلفون عنبری،
واله اولدی کونول هوادن سنه.
الیم یتمز، نامه یازیب دردیمی
گوندریرم باد صبادن سنه.

اوتوروشون گوزل، دوروشون گوزل،
ساللانیشین گوزل، یئریشین گوزل،
خویون، خلقین گوزل، هر ایشین گوزل؛
بخش اولوب بو خوبلیق خدادن سنه.

دوداقلارین اوخشار لعل یمنه،
یادا دوشدی، باغریم قان اولدی یه‌نه،
سیه تئل دوزورسن بیاض گردنه،
دوشوبلور بو قایدا صونادن سنه.

فکر و خیالیندیر کونلوم زینتی،
شیرین سوزلریندیر آغزیم لذتی،
سنسن منیم عمریم، گونوم وحدتی،
یتیشمه‌سین، یارب، بلادن سنه.

غم ایوینده سالدین کنجه واقفی،
ائلدین موییندن اینجه واقفی،
نیچون ایمجیدیرسن مونجه واقفی،
نه حاصل بوجور و جفادن سنه؟

*

سراسر بیر یئره ییغیلسا خوبلار،
سنین بیر مویینه تای اولا بیلمز.
گونش‌تکی شعله ویره‌ر جمالین،
بئله گوزه‌للیکده آی اولا بیلمز.

هر گوزه‌لی سن‌تك شوخ گورمه‌میشم،
نه فایدا، حسنینی چوخ گورمه‌میشم.
اوزون کیرپیگین‌تك اوخ گورمه‌میشم،
قاشلارین طرزنده یای اولا بیلمز.

حسرتیندن باغریم قان ایلن دولوب،
هئیواتکی رنگیم سارالیب سولوب،
بوخوبلیق که، حقدن سنه بخش اولوب،
هیچ کیمسه‌یه بئله پای اولا بیلمز.

قدین شهباز، آغ بدنین سمن‌تك،
یاناقین لاله‌دن زیاده گویچك.
استاد سنی چکیب مانند ملك،
بوندان آرتیق حق و سای اولا بیلمز.

واقفم، من سنه حیران اولموشام،
قاشلارین یایینا قربان اولموشام،
دردیندن دیده‌سی گریان اولموشام،
قانلی یاشیم کیمی چای اولا بیلمز.

دهانین صدفدر، دیشلرین اینجی.
ساناسان آغیزین پسته‌در، آی قیز!
خومار گوزلرینی سه‌وندن بری،
درده دوشوب جانیم، خسته‌در، آی قیز!

سراسر اندامین تازه قار کیمی.
زلفون گردنینده شاهمار کیمی،
رنگی بیاض، ئوزو خیردا نار کیمی،
قوینونداکی عجب نسته‌در، آی قیز!

نقاب چکیب مندن یاشینما، ظالم!
پریشان اولوبدر منیم احوالیم،
عقل و هوشوم منیم، فکر و خیالیم،
شوخ گوزده، غمزه‌ده بسته‌در، آی قیز!

جمالین گونشدر، قمردر اوزون،
شکردر دهانین، شیریندر سوزون،
یاغی‌در مژگانین، جادودر گوزون.
جلاد کیمی غمزه‌ن قصده‌در، آی قیز!

واقفم، من مجنون، سن منیم لیلیم،
باخدیقجا گوزومدن توکورم سئلیم،
من سنه مایلم، سنده‌در مئیلیم،
دیمه سندن غیری کسده‌در، آی قیز!

*

بدنینی گل یاراداں الهی
سراسر عطرینی عنبر ائله‌دی.
گوزه‌للیکده کیمدر سنه تای اولا،
حسنین ملکلری چاکر ائله‌دی.

صورتینی چکدی اول گون‌که، نقاش،
جمالینی قیلدی هر گوزه‌لدن باش،
جبینینه قویدی بیر مقوّس قاش،
سیه کیرپیگینی خنجر ائله‌دی.

زلفنی بنزه‌تدی مشکین کمنده،
اوجون حلقه قویدی سیب ذقنده،
لبینین لذتین بنزه‌تدی قنده،
دهانینی شهد و شکر ائله‌دی.

سنی خلق ائله‌دی گل دسته‌سی‌تك،
پری‌دن اعلاسن، ملکدن گویچك،
جسمیندر منوّر، آغ و نازیکرك،
اول سمن سینه‌نی مرمر ائله‌دی.

ای گوزه‌للر شاهی، کرم ائت منا،
باخما گیلن هرگز اغیاردان یانا،
شکر اولسون آللاها، واقفی سانا
قاپوندا غلام کمتر ائله‌دی.

*

بادصبا بیر خبر ویر کونلومه،
اول گل خندانیم نیچون گلمه‌دی؟
خیالیم شهرینی قویدی ویرانه،
سروریم، سلطانیم نیچون گلمه‌دی؟

سرخوش یثریشینه قربان اولدوغوم،
گورمه‌ینده دلی-دیوان اولدوغوم،
مینا گردنینه حیران اولدوغوم،
سروخرامانیم نیچون گلمه‌دی؟

قاشی کمان، کیرپیکلری قمه‌لیم.
آغزی شکر، دوداقلاری یمه‌لیم،
الوان کلاغایلی، بیاض ممه‌لیم.
سینه‌سی میدانیم نیچون گلمه‌دی؟

محراب و منبریم، کعبهٔ علیام،
عقلیم، هوشوم، جانیم، هم دینیم، دنیام.
ائلیم، گونوم، اوبام، مصر و زلیخام،
یوسف کنعانیم نیچون گلمه‌دی؟

نسرین بنا گوشلوم، بنفشه مویلوم،
پریلر طلعتلیم، ملائك خویلوم،
بلور لطافتلیم، صنوبر بویلوم،
حوری و غلمانیم نیچون گلمه‌دی؟

آغزی خیر سوزلوم، دیلی دیلکلیم،
بیر طرفه آغ اللیم، گوموش بیلکلیم،
قاریچقای جلوه‌لیم، طاوس بزه‌کلیم،
لباسی الوانیم نیچون گلمه‌دی؟

واقف: ایله دوندی بیر ساعتیمیز،
نه صبریمیز قالدی، نه طاقتیمیز،
اولور ایندن بئله قیامتیمیز،
گلمه‌دی جانانیم، نیچون گلمه‌دی؟

*

بویون صراحی‌در، بدنین بلور،
گردنین چکیلمیش میناداں، پری!
سن‌ها بیر صوناسان، جدا دوشوبسن
بیر بولوك یاشیل‌باش صوناداں، پری!

اختلاطین شیرین، سوزون مزه‌لی،
شکر گولوشوندن جانلار تزه‌لی،
ائللر یاراشیغی، ئولکه گوزه‌لی،
نه‌گوزه‌ل دوغوبسان آناداں. پری!

اوز یانیندا توکولوبدر تئل نازك،
سینه میدان، زلف پریشان، بئل نازك،
آغیز نازك، دوداق نازك. دیل نازك،
آغ اللرین الوان حناداں، پری!

آوچیسی اولموشام سن‌تك مارالین،
خیالیمداں چیخماز هرگز خیالین،
انلیگی، کیرشانی نیلر جمالین،
سن ائله گوزه‌لسن بناداں، پری!

گونش تکی هر چیخاندا سحردن،
آلیرسان واقفین عقلینی سردن،
دعاچی‌نام، سالما منی نظردن،
اسکیك اولمایاسان ثناداں، پری!

*

جمالین گوزومدن نهان اولالی،
ایسته‌رەم باخمابیم دنیایه، پری!
خیال ائیله‌دیکجه او سرو قدین،
دونر قانلی یاشیم دریایه، پری!

اولسالار یوز ملك، یوز حوری، غلمان،
یوز مینا گردنلی، زلفی پریشان،
یوز لاله یاناقلی، لبلری مرجان،
کونول دونمز سندن کیمسه‌یه، پری!

سن گئده‌لی من زیاده آغلارام،
ویرمیشم عمریمی باده، آغلارام،
هر دوشنده قدین یاده، آغلارام،
اونوم چیخار عرش اعلایه، پری!

سندن آیری باغریم کبابا دونموش،
یخیلمیش دل شهری، خرابا دونموش،
فرقتین داموتك عذابا دونموش،
دیدارین جنت‌الماوایه، پری!

بیر گوره‌یدیم سنین گل جمالینی،
جادو گوزلرینی، یای هلالینی،
معنبر ساچینی، هندو خالینی،
یئتردی هر دردیم دوایه، پری!

پیوسته قورولسون قاشین کمانی،
اوخلارین سینه‌مدن کئچسین نهانی،
گل بدنین هیچ گورمه‌سین یامانی،
لطف ائله واقف شیدایه، پری!

*

ای حوری لقالیم، ملك سیمالیم،
گوزەللیکدە اولماز کیمسه سن کیمی۔
آل یاناغین حلقه - حلقه یانیندا
بنفشه زلفلرین یاسمن کیمی.

گردنینده تئللر نه‌گوزەل تئللدی،
اونلارین مسکنی او نازك بئللدی،
نه سنگ مرمردی، نه برگ گللدی،
بو آغ اندام کیمی، بو بدن کیمی،

قامتین تك هیچ بیر قامت بیچیلمز،
دوداقلارین تر غنچەدن سئچیلمز،
بلبل جەجه ووروب گللر آچیلماز،
بئله شیرین-شیرین سن گولن کیمی.

نه خوش ستمکارسان ظالم و خونخوار،
اونون ایچون سندن چوخ گیلەییم وار،
بیلمەنم که، سنه نه دیمیش اغیار،
خیالیندر مندن گنه گن کیمی.

واقفی محنت و فراقا سالما،
اغیارین سوزونو قولاغا سالما،
منی ئوز دوریندن قیراغا سالما،
هیچ عاشیق تاپیلماز سنه من کیمی۔

یاد صبا، بیر خبر ویر کونلومه،
گوروم او یاناغی لاله گلیرمی؟
حسرتیندن کونول دونوبدر قانا،
باش چکمگه بیزیم حاله گلیرمی؟

ساللاناندا ائیله‌ر ناز وغمزه‌لر،
اوز دوشه‌ر پایینه گوره‌ن کیمسه‌لر،
قاشا - گوزه چکمیش سیاه سورمه‌لر،
صیغال ویریب خط وخاله، گلیرمی؟

آللاه مرادینی ویرسین او یارین،
رقیبی کویندن سورسین او یارین،
مبارك گوشینا گورسین او یارین،
من چکدیگیم آه و ناله گلیرمی؟

اوخ کیرپیگین اوجو آیاشا دونموش،
گوزلرین جلادی تماشا دونموش،
سگ رقیبین جانی نه داشا دونموش،
بیر زواله گور حواله گلیرمی؟

واقفم، یاریدیم دوستا، دوشمنه،
تاکه، جنون اولدوم یتیشدیم سنه،
سنین‌تك گوزه‌لی سه‌وه‌ن کیمسنه،
دخی عقله، بیر کماله گلیرمی؟

*

بو نئجه ظلملر منه ائلیرسن،
آدام مگر بیر انصافا گلمزمی؟
بیر گون گوره‌رسن که، والله، ئولموشم،
بو قدر درد چکن آخر ئولمزمی؟

خوبلارین بعضیسی نئجه زاد اولور،
یارین غمگین قویار، ئوزو شاد اولور.
بیر سه‌وگی که، سه‌وگیسیندن یاد اولور،
مگر اونون یاخشیلیغین بیلمزمی؟

خوبلاردا عادتدیر: نزاکت ساتار،
گنه خیالینی خیالا قاتار.
گوزه‌ل اولان مگر باشین دیك توتار،
عاشیقینه دوغرو هیچ اگیلمزمی؟

عشق اودونا یاندی جانیم سربسر،
آللاها باخ، ای ظالم و ستمگر،
عاشیقینه قانلار آغلادان دلبر
رحمه گلیب گوز یاشینی سیلمزمی؟

بیر پری اولایدی بودمدن ئوتری،
ئوزون، ئولدوره‌یدی آدمدن ئوتری،
قدر بیلن، یاخشی همدمدن ئوتری،
واقف، جان اوزولور، بس اوزولمزمی؟

*

ندن کوسوب طبعی نازك اولان یار،
بیلمه‌نم که، بونا نه چاره گرك؟
نه دیمکدر دوست دوستوندان اگیلمك،
گر کدر دوزه‌له یول، آرا گرك.

گوره‌سن نه دیمیش رقیب بی‌پیر،
یار اولوبدر مندن هابئله دلگیر،
من اوندان ایتمه‌رم جانیمی تقصیر،
اما که، ئوزوندن اشاره گرك.

اتکلیگی آلتون، قصابه‌سی زر،
چهرایی چارقاتی قدّه برابر،
باشیندا برق وورور گوموش کیمی زیور،
اونو گوره‌ن دوشه اودلاره گرك.

اشرفی‌دن اوزلوك اوزونده گویچك،
بوغازی آلتیندا صیغاللی بیرچك،
قاباق بئله بیاض، یاناق لاله‌تك،
گوز آلا گرکدر، قاش قارا گرك.

اوخویوب واقفین هم اولیندن،
شیرین قافیه‌سیندن، شوخ غزلیندن،
دوروب ئوپوب آیاغیندان، الیندن،
باریشماق یالوارا - یالوارا گرك.

آچیق باشدا اگر اولسا بیر دلبر،
اوندا بو نشانلار معین گرک:
اندامی آینه، قدی معتدل،
سیاه زلفی قامتینه تن گرک.

یاناغی لالهٔ بهاری کیمی،
لبلری یاقوتین کناری کیمی،
بیر دانا ناسفته مرواری کیمی،
باشدان آیاغادک آغ بدن گرک.

تمیزلیکده اولا مثیل و هوسی،
اولمایا عاشیقه ناز و غمزه‌سی،
گل‌تکی قوخویا نطق و نفسی،
زلفی یا بنفشه، یاسمن گرک.

ال - آیاغی قاعده‌ده، دستوردا،
ساقی فربه، توپوقلاری چوخوردا،
بیر قات ات ایچینده، سوموگی خیردا،
آغزی، بورنو نازک، اوزو گن گرک.

تو رسیده، اون دورد، اون بش یاشینده،
عیب اولمایا کیرپیگینده، قاشینده،
حیاسی اوزونده، عقلی باشینده،
قوللوقدا. صحبتده مستحسن گرک.

طاوس کیمی جلوه‌لنه هر سحر،
بزه‌ك ویره جمالینا سربسر،
دیندیرمه‌میش ویره کونولدن خبر،
اشاره آنلاییب حال بیلن گرك،

یاشادیقجا جوانلانا. انله‌نه،
بیر حجابدا، بیر پرده‌ده اگله‌نه،
نطق و نفسیندن جانلار دینله‌نه،
شیرین دانیشیبان خوش گولن گرك.

قولی صادق اولا، هر فعلی حلال،
بیلمه‌یه کیم، فتنه نه‌دیر، مکر و آل،
شام کیمی قاباقدا دورا. نطقی لال،
کسیلسه‌ده باشی، دینمه‌ین گرك.

واقف، یاخشی جانان گرك جان ایچون،
نه‌دیر چوخ چالیشماق بو جهان ایچون،
بیر گوزه‌ل لازیمدر بیزیم خان ایچون،
والی قوللوغوندا عرض ایده‌ن گرك.

*

بولوت زلفلی، آی قاباقلی گوزه‌لین،
دوروبان باشینا دولانماق گرك.
بیر ایوده‌که، بئله گوزل اولمایا
او ایو برباد اولوب تالانماق گرك.

اندامی آغ گرك، سینه‌سی مرمر،
سیاه زلفی قامتینه برابر،
قوینو ایچی گویا مشك ایله عنبر،
باسدیغی تورپاغی یالانماق گرك.

سرخوش دوروب سارایینداان باخاندا،
آغ گردنه حمایللر تاخاندا،
گوزه سورمه، قاشا وسمه یاخاندا،
جانیم عشق اودونا قالانماق گرك.

چیخا سارایینداان جانلار آلان تك،
خشمه گلله گه - گه قهری اولان تك،
شاهمار زلفی دال-گردنده ایلان تك،
هردم ترپننده بولانماق گرك.

واقف، سنین ایشین مدام آه اولسون،
سگ رقیبین عمری قوی کوتاه اولسون،
همدمسیز کیمسنه اگر شاه اولسون،
گدادیر اوکیمسه دیلانماق گرك.

بیوفاسان، سندن اوز دوندرمیشم،
یالانچی‌یه، بی اقرارا باخمارام.
سنی اوخ کیرپیگه حسرت قویارام،
باغرین اولسا پارا-پارا باخمارام.

هاردا گورسن بیر سه‌وگیلی کیمسنه،
ایسترکه، خیالین تز اونا دونه.
منیم یاریم گرک باخا بیر منه،
غیری اوزه باخان یارا باخمارام.

نقاب چکیب اوزه، خالی گیزله‌رم،
سیاه زلفی. رنگ آلی گیزله‌رم،
غنچه‌تکی گل جمالی گیزله‌رم،
سالارام سنی آه و زارا باخمارام.

یانیمدا اعتبار ساتا بیلمزسن،
بوینوندان گناهین آتا بیلمزسن،
بیزیمله اختلاط قاتا بیلمزسن،
دانیشماکه، او گفتارا باخمارام.

واقفی دیرلردی چوخ گوزه‌ل سه‌وه‌ن،
ائله بیلدیم سن‌ده اونون کیمی‌سن،
بیلدیم ایندی، والله، سنده کینی من،
بیوفاسان، بی اقرارا باخمارام.

*

من ینه خوبلارین پادشاهیندان
ئوزومه دوست بیر نگاری توتموشام.
صیاد اولوب قوروب محبت تورون،
لاچین گوزلی خوب شکاری توتموشام.

دال گردندن دوشوب توتوب دالی زلف،
خوش گوسترير زنخدانی، خالی زلف.
گورمه‌میشم بئله بیر صفالی زلف،
چوخ سنبل عنبر باری توتموشام.

آغ اوزونده سیاه ساچی بورمه‌یی،
دال گردندن دوشوب باش اندیرمه‌یی،
میانیندا ساچین اوجون هورمه‌یی،
بوتون دنیادا بو یاری توتموشام.

واقفم، گورموشم بیر طرفه دیدار،
چکرم گورمگه بیرده انتظار.
هر کسین دنیادا بیر قبله‌سی وار،
من‌ده یونوم سنین ساری توتموشام.

*

هاردا گورسم بیر شوخ، کمان قاشلینی،
ایسته‌ره‌م جانیمی قربان ائله‌یم.
توتام زلفین اوجون، دونه‌م باشینا،
باغریمی اودونا بریان ائله‌یم.

من بیلیره‌م قدرین سرخوش جوانین.
حلقه-حلقه زلفین، تر زنخدانین،
بو گل انداملی‌نین، سرو روانین
دورام یئریشینه سیران ائله‌یم.

من اونون دردینه اولدوم مبتلا،
شمع خیالیما او ویریر ضیا،
خوبلاردان‌که، منه گلسه هر بلا،
ایسته‌مم اونا من درمان ائله‌یم.

خوبلارا ویرمیشم دین-ایمانیمی،
شوکت و شانیمی، آد و سانیمی،
جلاد تك گوزلری آلسا جانیمی،
نامردم، من اگر آمان ائله‌یم.

واقفه رحم ائله، باری الهی،
آگاه ائت دردیمدن اول اوزو ماهی،
قدم باسیب بیزه گلسین ناگاهی،
بیر گئجه من اونو مهمان ائله‌یم.

*

بیر اندامی نسرین، دوداغی غنچه،
بیر قامتی گلبن یارا عاشیقم.
اولسا یوز اوزی گل، گیرمز عینیمه،
من آنجاق بیر گلعذارا عاشیقم.

گئجه‌لر صبحه‌دك ائیلره‌م ناله،
هرگز دوشمز کونلوم ئوزگه خیاله،
بیر گردنی مینا، آغزی پیاله،
بیر لهجه‌سی شیرینکارا عاشیقم.

بیر بوخاغی تورونج، سینه‌سی میدان،
بیر سوزی جواهر، مرواری دندان،
بیر مارال باخیشلی، کیرپیگی پیکان،
بیر قاشلاری ذوالفقارا عاشیقم.

بیر گولنده لبلریندن بال آخان،
بیر بزه‌نیب سرخوش طاوس‌تك چیخان،
بیر نقاب آلتیندان پنهانی باخان،
بیر عجایب خوش گفتارا عاشیقم.

واقفم، بدندن جانیم داغیلیر،
مجنون کیمی خانمانیم داغیلیر،
گورمه‌ینده دین - ایمانیم داغیلیر،
گئجه - گوندوز من دیدارا عاشیقم.

بهانه توتوبان بیزدن گن گزمه،
سر سوزون یادلارا دیین دگیلم.
کونول روا گورمز سنی یاد گوره،
سنی ئوزگه‌سینه قییان دگیلم.

آرزوم بودر، گوزوم تیکم گوزونه،
دانیشاسان، قولاق ویره‌م سوزونه،
تا ئولونجه باخیم گونش اوزونه،
آرزوم جاندا قالیب، دویان دگیلم.

واقف دییر: دویماز سه‌وه‌ن سه‌وه‌ندن،
تا ئولونجه ال گوتورمه‌نم سندن،
عبث-عبث نیچون قاچیرسان مندن،
من که، ظالم، آدام ییه‌ن دگیلم.

*

ینه منی یانار - یانار اودلارا
داغیلمیش آیریلیق سالدی، سه‌ودیگیم!
من‌ها گئتدیم محنت ایله، درد ایله؛
جان سنین یانیندا قالدی، سه‌ودیگیم!

سیاه زلفین بوخاق آلتدا قیوریلیر،
آلا گوزلر جان آلماغا سیریلیر،
«جاناندان آیریلان جاندان آیریلیر»
خلق ایچینده بیر مثالدی، سه‌ودیگیم!

سرو قدین صنوبره تن دگیل،
تمام سنین‌تکین گل بدن دگیل،
دخی ازلکی‌تك سن گوره‌ن دگیل،
ایندی حالی یامان حالدی، سه‌ودیگیم!

قاشلارین قورولو یای‌تك چکیلر،
کیرپیکلرین دگر جگر سوکولر،
دانیشاندا قند و شکر توکولر،
دیلین، دوداقلارین بالدی، سه‌ودیگیم!

اول خدیجه حقی، سکینه حقی،
خیرالنّساء حقی، امینه حقی،
کعبه، مکه حقی، مدینه حقی،
دردین بو واقفی آلدی، سه‌ودیگیم!

*

چوخ زمانلر یارین حسرتینده‌یم،
گله‌یدی، بیر اونو باری گوره‌یدیم.
بلبل‌تك فریادیم چیخدی فلکه،
جنت ایبلی گلعذاری گوره‌یدیم.

باسایدی اوزومه گل آیاغینی،
ئوپیدیم اوزونو، هم دوداغینی،
گاه آچایدیم آغ سینه‌نین باغینی،
قوینوندا کی قوشا ناری گوره‌یدیم.

گاه آلایدیم گردنینی قوجاغا،
گاه اوزوم سورته‌یدیم زلفه، بوخاغا.
گاه‌دا اوتورایدیم قاباق - قاباغا،
دانیشایدی، خوش گفتاری گوره‌یدیم.

بیلیرم اولا باغریمدا کی یارانی،
نئجه یاخمیش من‌تك گونی قارانی،
یار مندن کسمزدی بئله آرانی،
بو قویمایان کیمدیر، باری گوره‌یدیم.

واقفم، هجرانلر منیم محشریم،
گئجه - گوندوز جانان اولموش ازبریم،
کرم ائلیيبن گلسه دلبریم،
کسیلیرمی آه و زاری گوره‌یدیم؟

*

الده آینا، گوزه سورمه چکنده،
آلا گوزون بولاغیندان ئوپیدیم.
زنخدانین چه‌ورمسیندن، خالیندان،
قلم قاشین قاباغیندان ئوپیدیم.

زلف ایلن بزه‌نیب گلنده اوزون،
قصد ائدیر ینه جان آلماغا گوزون،
وصف زبانیندان چیخاندا سوزون،
دیلین، دیشین، دوداغیندان ئوپیدیم.

آلایدیم یاشماغیم، آچیب کمرین،
چیخاریب اگنیندن زربافین، زرین،
ایبله‌ییب، ایبله‌ییب زلف عنبرین،
اوزدن صونرا بوخاغیندان ئوپیدیم.

گئجه - گوندوز دعام بودر تاریما،
نولا سنی سالا بیر گذاریما،
ایبله‌ییب، ایبله‌ییب باسام باغریما،
ایکی گلگز یاناغیندان ئوپیدیم.

واقفین باغرینی دوندردین کوزه،
یار اودر که، یارین جورینه دوزه،
یاریم ساللانیبان گلنده بیزه،
دوشوبن ال - آیاغیندان ئوپیدیم.

بدنین سراسر گل خرمنی‌در،
قامتین گوزه‌للر، گوزه‌ل، سه‌ودیگیم!
هیچ‌نه ایسته‌مه‌نم ایکی دنیادا،
سنسن منیم آخر - ازل سه‌ودیگیم!

قول ویرمیشم بو جانیمی جانینا،
هاردا اولسام کونلوم گلر یانینا،
نه قدر سویله‌سم سنین شانینا،
یاراشار مخمس، غزل، سه‌ودیگیم!

ایراق دورما مندن، جدایی گزمه،
سه‌ویرسن، ای نازلیم، خدایی، گزمه،
اگری اوتوروب بئله کنایی گزمه،
گل ایندی منیمله دوزه‌ل، سه‌ودیگیم!

آهیمی گوگلره هر سحر چکدیم،
کم چکمه‌دیم، اما معتبر چکدیم،
قوینوندا نار دردی اول قدر چکدیم،
اولدی رنگیم آخر خزل. سه‌ودیگیم!

خمار گوزلرینی اویاق قویماسان،
ییخیلان کونلومه دایاق قویماسان،
درمان ائله‌مگه آیاق قویماسان،
شکسته واقفدن اوز ال، سه‌ودیگیم!

*

صفالار گتیریب تشریف بویوردون،
قدم باسدین بیزه، قربان اولدوغوم؛
آز قالاکه، سنین حسرتین بیزی
اینجه‌لتمیشدی اوزه، قربان اولدوغوم.

سن گلدین، نور دولدی ایوه - اوطاغا،
گلدیگین، یوللارا جانیم صاداغا،
دوروب قربان اولماق سن تك قوناغا
نوشدر جانیمیزه، قربان اولدوغوم.

من مایلم، سندن دوشمه‌نم چاشا،
بولوت زلفه، آغ قاباغا، آی قاشا
قوی دویونجا باخسین، ائتسین تماشا،
حیراندی گوز گوزه، قربان اولدوغوم.

سن قدینه یاشیل - آللار گییجی،
واقف دخی سنه غزل دییجی،
شکر آللاها، دگیل آدام یه‌ییجی،
نولور گلسن بیزه، قربان اولدوغوم.

*

منیم یاریم صیغاللانیب گلنده،
ساناسان قان سوزور دوداقلاریندان.
شعله ویریر زنخدانین چه‌ورمسی،
نور توکولور گویچك یاناقلاریندان.

گردن چکیب، طعنه قیلار قولارا،
حسرتیندن باغریم دونر سولارا،
پریلر اولادی دیرلر بولارا،
بولار دا گوزه‌للر اوجاقلاریندان.

آغ سینه‌ن گوزه‌للر، گردن گوزه‌للر،
سراسر اندامین بیردن گوزه‌للر،
سرو قدین صنوبردن گوزه‌للر،
قوللارین، توپوغون، بوخاقلاریندان.

دهانین صدفدر، دیشلرین اینجی،
سن منی ائله‌دین ائللر گولونجی،
لباسین الواندر، چارقات نارنجی،
ساچاقلار یاراشیر قیراقلاریندان.

واقفین دردینی بیلیدی یاری،
دردینه بیر درمان قیلیدی یاری،
قدم باسیب موندان گلیدی یاری.
ئوپیدیم الیندن، آیاقلاریندان.

*

زلفون باشی تختەلنیب قاباقدا،
قیراق ویریر قصابەنین آلتیندان.
ایلان قویروغوتك قوشا قیوریلمیش،
اوجو چیخمیش زنخدانین آلتیندان.

قاشین اشارەسی، گوزون خماری،
هر بیریسی یوزمین فیل کمنداری،
ترسینەدە آغ ممەنین کناری
شعله ویریر گریبانین آلتیندان.

سنین حسنین مات ائلەییب فلکی،
جنتدە حوری‌نی، گوگدە ملکی،
قیزیل قولباقلاری، یانار بیلگی
قوجاقلاییب کهربانین آلتیندان.

آپاریبدیر مندن روح روانی،
تمام عقلی، هوشی، دین و ایمانی،
آغاراندا گلگز یاناغین یانی،
تیترەر زلف پریشانین آلتیندان.

واقفم. جانانا گوندردیم پیغام،
گوزوم یوللاریندا قالدی صبح و شام،
گلمەدی اول سرو قد گلندام
بیر چیخایدیق بو هجرانین آلتیندان.

*

نامه، گئده‌ر اولسان یارین کوینه،
درد دلیم او جانانا دی‌گیلن!
بلبلی‌یم غنچه گلیندن آیری،
باغریم دونوب قیزیل قانا دی‌گیلن!

قربان اولوم کیرپیگینه، قاشینا،
سئل اولوبان، قاریش آخان یاشینا،
پروانه‌لر کیمی دولان باشینا.
آتش توتوب یانا - یانا، دی‌گیلن!

دین - ایمانیم دوز ایلقارا باغلیدیر،
حسرت جانیم بیر جوت نارا باغلیدیر،
مرغ روحیم زلف یارا باغلیدیر،
چوخ چکمه‌سین زلفه شانا. دی‌گیلن!

قیلمیش حسنین شوقی دردیمی افزون،
آیریلیق غمینده گوز یاشیم جیحون،
عقلیم باشدان گئتمیش، اولموشام مجنون،
بو واقفه سن دیوانا دی‌گیلن!

*

بیر فتنه فعللی‌نین، اوزو خاللی‌نین،
بیر شیرین دیللی‌نین قربانی‌یم من.
بیر قند مقاللی‌نین، لب زلاللی‌نین،
بیر آغزی باللی‌نین قربانی‌یم من.

بیر سوسن مویلونون، سمن بویلونون،
فرشته خویلونون، ملك سویلونون،
بیر جنت کویلونون، طوبی بویلونون،
بیر شمشاد قوللونون قربانی‌یم من.

بیر گوزو شرلی‌نین، جنگ نظرلی‌نین،
زلفی عنبرلی‌نین، مشك ترلی‌نین،
بیر سمنبرلی‌نین، زرکمرلی‌نین،
بیر اینجه بئللی‌نین قربانی‌یم من.

بیر چوخ الفتلی‌نین، محبتلی‌نین،
بیر مرحمتلی‌نین، شفقتلی‌نین،
بیر پری تئللی‌نین، گون طلعتلی‌نین،
بیر مه جماللی‌نین قربانی‌یم من.

ئوگونمه‌سین کیمسه، گوزه‌لم، دییب.
آیری تهر اولور حالی گوزه‌لین.
گولش اوزلی، شیرین سوزلی، خوش قیلیق.
لبلریندن آخار بالی گوزه‌لین.

قاشی طاق - طاق گرك، قاباغی نازك.
آغزی، بورنو، دیلی، دوداغی نازك.
بالدیرلاری یوغون. آیاغی نازك.
وار اندامی اولور دولی گوزه‌لین.

یاناغی گل. زلفی یاسمن گرك.
ممه‌سی دیك. آغ سینه‌سی گن گرك،
حالدان خبر ویره‌ن. درد بیلن گرك،
هیچ اولمایا مکر و آلی گوزه‌لین.

یومرو اولا بوخاغی، گن اولا اوزو،
چوخ دردمند اولا، درد بیله ئوزو.
گونده سورمه‌لنه مستانه گوزو.
الی اولا آل حنالی گوزه‌لین.

ئوزگه ایلن هرگز اولمایا ایشی،
قافیه، غزلدن چوخ چیخا باشی.
بولاق‌تك قاینایا هم گوزو قاشی.
آرتیق اولا هم کمالی گوزه‌لین.

گوزەل گرك ال گوتورە جفادن،
لذت گورە هردم ذوق و صفادن.
واقفم، قاچارام من بیوفادن،
قربانییم بیر وفالی گوزەلین.

*

دوگون اولدی، بوتون خوبلار ییغیلدی،
گلمه‌دی بیر بیزیم گل بدن گلین.
سن گلمه‌دین دیین، یاسا باتمیشام.
گل گور، ای زلفی یاسمن گلین.

بیر قدم باس که، طوی سنین طویوندور،
طویلار یاراشیغی سنین بویوندور،
ملالار مسکنی سر کویوندور،
اونو گوره‌ن دونر کعبه‌دن، گلین!

جام ایچمیشم من مستانه گلمیشم.
ائله‌بیب باغریمی شانه گلمیشم،
سنین حسرتیندن جانه گلمیشم،
ال گوتور بو ناز و غمزه‌دن. گلین!

ساز توتولوب یوز مین صنم اویناسا.
جمع اولوبان روم و عجم اویناسا،
گوگده ملك، یئرده آدم اویناسا.
حظّیم اولماز هرگز ئوزگه‌دن، گلین!

گل اوینا. الینه کلاغای دولا،
بویور شاباش ویرسین واقف‌تك قولا،
مات قالیب دیسینلر: کیمیندر اولا
کهلیك کیمی سه کیب بو سوزه‌ن گلین!

سیاه زلفون قدین ایلن برابر،
نازك آغ اندامین بیاض قار، گلین!
سالانیشین تمام جهانا دگر،
سنین‌تك بیر گوزه‌ل هاردا وار، گلین!

ملایکلر گلیر سنی سلاما،
غمزه‌ن منی چاپدی، گل باخ یاراما.
شکر قبه‌سی‌در، یوخسا شاماما،
قوینون ایچینده‌کی قوشا نار، گلین؟

سنی سه‌وه‌ن عقلی، کمالی نیلر،
دخی گوروش ئوزگه جمالی نیلر،
بو دنیادا ملکی او، مالی نیلر،
هر کیم اولسا سنین ایلن یار، گلین!

گییبسن اگنینه گل پیرهنی،
جمالین شعله‌سی توتموش دوره‌نی،
ناگه‌دن گوزلریم گوره‌نده سنی
قالمادی جانیمدا اختیار، گلین!

حسرتیندن واقف دوشدی درده، گل،
هیچ اگلنمه ایره‌لی‌ده، گرده، گل،
بیر گلیبسن، کرم ائله، بیرده گل،
کونلوم چکیر سنه انتظار، گلین!

نه گوزل سورمه‌دن جلا گتیردی.
دوندی بیر آفت جانا گوزلرین.
آپاردی عقلیمی، دین - ایمانیمی
سنین بئله بو مستانه گوزلرین.

غمزه تیغین چکدی، چالدی جانیمی.
بیر جلادا دوتدی، آلدی جانیمی.
گنه یانار اودا سالدی جانیمی،
قویدی منی یانا - یانا گوزلرین.

آلا گوزلر خمارلانیر، سوزولور،
هر قییا باخاندا جانیم اوزولور.
مژگانلارین سینه‌م اوزره دوزولور،
مئیل ایدنده بو مکانا گوزلرین.

حسنین گله بنزه‌ر، بویون مینایه.
جانیم قربان اولسون بئله صونایه.
گیرپیگین خدنگین ووردو سینایه،
ائتدی باغریم شانا - شانا گوزلرین.

خیالین کونلومده، گوزومده گزه‌ر.
خمار - خمار باخار، جانیمی اوزه‌ر.
شکسته واقفدن کسمه‌سین نظر،
رحم ائله‌سین من مهمانا گوزلرین.

*

خمار گوزلرینی سەوندن بری،
دخی ئوز گەسینه اویمانام، گلین!
خویرات ایله بئله جان-جان اولموسان،
مگر که، من اونو دویمانام، گلین!

جفری‌دار سورمەنی چکیبلر گوزه،
هوالانیب دخی اندیرمز بیزه،
من ها بیللم، قانین قاینار توکسوزه،
من توتدوغوم الدن قویمانام، گلین!

باشینا دوندوگوم، سولارین یولو،
گئلدنده بوش گئدەر، گلنده دولو.
مەلرین اوستدن چاتی‌نین زولو، —
سن قییسان، من سنه قییمانام، گلین!

بلشینا دوندوگوم، تئللی، توققالی،
قاشلارین جانیمی حق-ناحق آلی،
آغاریبلر، قیرخماق اولماز ساققالی،
والله، اوزون اوسته قویمانام، گلین!

تختینه چیخمانام، تختین اوجادر،
قوینونا گیرمەنم، یاری گئجەدر،
دیمه گیلن ملاپناه قوجادر،
سنی تمام یسەم دویمانام، گلین!

*

گردنینده، قامتینده عیب یوخ،
اما نه گوزه‌لدر پریشان زلفون!
عطریندن دینله‌نیر سراسر ارواح.
یا مشك عنبر، یا ریحان زلفون.

گلاب سپیلیبن دگنده شانا،
قوخوسو چولغاشیر جمله جهانا،
دوندریبدر منی شیخ صنعانا.
نه دین قویوب منده، نه ایمان زلفون.

آغ الین‌که، دگر او مشك نابا.
بنزه‌ر بولوت ایچره گیره‌ن مهتابا.
حلقه‌لنیر، دونور اوجو قلابا.
آسار گونده مین-مین دل و جان زلفون.

یاستیلانیب آی قاباغین یانیندا،
باشی چیخیر تر بوخاغین یانیندا،
سیاه خالین، آل یاناغین یانیندا.
اسگیك اولماز هرگز، هر زمان زلفون.

واقفم، اولموشام زلفه گرفتار،
کونلوم ویران، حالیم خراب، گونوم زار،
بیر نظر قیل منه، ای چشمی خمار،
ائله‌ییبدر منی سرگردان زلفون.

*

بیر بولوك یاشیل باش صونالار کیمی
ییغیلیب گلیبدیر قازاغا قیزلار.
آینا قاباغیندا قارا قاش اوجون
ایندیریب گتیرمیش قولاغا قیزلار.

هر بیرینده مینا گردن، نازك بئل،
سیزه قربان تمام ئولکه، تمام ائل.
گلاب ایله صیغاللانمیش قارا تئل
خوب یاراشمیش بیاض بوخاغا، قیزلار.

غمزه کمان. مژگان خدنگ،گوز آلا،
یوز قان اولور اگری باخسان هلالا.
سوزلری قند، آغیزلاری پیالا،
شکر ازمیش دیله. دوداغا قیزلار.

ای آقالار. نئجه ستم ائتدیلر،
واقفین جانینی چوخ اینجیتدیلر.
گ.ه دوروب قطارلاشیب گئتدیلر،
سوزلرین قویدیلار قیراغا قیزلار.

*

ینه بایرام اولدی خوبلار ایویندہ؛
ساناسان، آچیلیب تازہ گل بوگون.
بنفشه زلفلری آلاسان اله،
شانه تك گزەسن تئل به تئل بوگون.

کیم ئوله، کیم قالا بو بایراما دك،
جهد ائله یتەسن گل اندا ما دك،
گئجەلر صبحەدك. تا آخشامادك،
یارین گردنینده اولا قول بوگون.

ساناسان اوزونو عرق نمی‌دیر.
ائله بهار فصلی، گل شبنمی‌دیر،
اختلاط بازاری. صحبت دمی‌دیر؛
گرك دوشه دوست‌کوینه یول بوگون؛

تماشا قیلاسان قاشا. قاباغا،
سورتەسن اوزونو زلفه، بوخاغا،
یار بزەنیب، دوروب جانلار آلماغا.
ئولمەلی‌گونوندر، واقف، ئول بوگون!

*

منی غرق ائله‌دین غم دریاسینا،
ای چشمی خماریم، نیشون آغلادین؟
ای گوزوم، نه دگیب کوکرك کونلونه؟
ای شیرین گفتاریم، نیشون آغلادین؟

گردنینده زلفون تر سنبل کیمی،
صوناداان اوزولموش قارا تئل کیمی،
سن گرك گوله‌سن قیزیل گل کیمی،
ای لاله رخساریم، نیشون آغلادین؟

اولمایا سن منی بی اقرار ساندین،
ظرافت ائله‌دیم، اونا ایناندین،
نه دگدی کونلونه، نه‌دن بولاندین،
دیشلری مرواریم، نیشون آغلادین؟

باغریم باشین شان - شان ائله‌دین، دلدین،
دونوم گوزلرینه، آز آغلا، ئولدون،
دییه‌ردین، گولردین، بئله دگیلدین،
منیم جادوگریم، نیشون آغلادین؟

هر کس گوره‌ن دمده ئوز سرداشینی،
مگر توکر قاباغینی، قاشینی؟
اودا یاخدین جگریمین باشینی،
واقف دیر: دلداریم، نیشون آغلادین؟

*

باشینا دوندوگیم، طوی آداملاری،
سیزده دیین: طویا گلن اویناسین.
آدینی دیمه‌رم، ائللدن عایبدیر،
فلان‌کسین قیزی فلان اویناسین.

نه مدتدی اونا گوه‌نن بیزیك،
حسرتین چکمکدن جانیمیز اوزوك،
هر الینه آلیب بیر دانه اوزوك،
اوزوگی دستینه آلان اویناسین.

بیر طوبی بویلودر، بویو نورسته،
حسرتین چکمکدن اولموشام خسته.
اشارت ائله‌ره‌م آنلایان دوسته،
دوستونون قدرینی بیلن اویناسین.

من ملا واقفم، ائله‌ره‌م افغان،
گوزلریم‌ده یاش یئرینه توکر قان،
اوزون بویلو، ینی یتمه، نوجوان،—
منی بو دردلره سالان اویناسین.

*

اوغرون باخا - باخا. ای چشمی نرگس،
درده سالدین منی، خسته حال ائتدین.
حسرتیندن ئولدوم، ئولدوم، دیریلدیم،
نه بیر یادا سالدین، نه سئوال ائتدین.

هر منی گورنده، ای چشمی یاغی،
او قدر ائلەدین جانلار آلماغی،
گاه گوستردین، گاه گیزلتدین یاناغی،
آخر منی درده سالدین، آل ائتدین.

اوزون ایللر سنه قالدیم من حسرت،
ذرەجه گورمەدیم مهر و محبت.
هر زمان که، سندن اوملدوم شفقت،
بیر دعوا باشلادین، قالماقال ائتدین.

ازلدن وار ایدی لطف و کرمین.
گاەبەگاه بری‌یه سئیر و قدمین،
وارا - وارا آرتدی ظلم و ستمین،
بیلمەدیم، صونرادان نه خیال ائتدین!

همیشه بو ایدی فکر و خیالیم،
ایکیمیز بیر یرده همدم اولالیم.
نیلەمیشدی سنه واقف، آ ظالم،
اونو غم الینده پایمال ائتدین.

بیر بیاض گردنلی، مرمر سینه‌لی،
گردنینه قربان مینالار اولسون.
اوجو تر جیغالی سیاه تئللرین
صدقه‌سی یاشیل باش صونالار اولسون.

نه دیلدیم من سنه، ای اوزو ماهیم،
سن مندن کوسوبسن، ای قبله‌گاهیم،
ئولدور منی، گر وار ایسه گناهیم،
آل قانیم اللرده حنالار اولسون.

نئجه‌که، گوروسن ئوزون فی‌المثل،
جمالیندیر جهان ایچره بی بدل،
ئوزون‌کیمی گرک خویون‌دا گوزه‌ل،
سنده نیچون بئله ادالار اولسون؟

دوست دوست ایله عبث یئره ساواشماز،
سه‌وه‌نین سه‌وه‌ندن کونلو بولاشماز
بی‌کیف اولماق گوزه‌للره یاراشماز،
گوزه‌لده گرک خوش صفالار اولسون.

ائشیتدیم کوسوبسن، ترپندی دردیم،
یالواریب کونلونو آلماق ایسته‌ردیم،
قوللوغونا نامه یازیب گوندردیم،
بیزدن سنه چوخ-چوخ دعالار اولسون.

واقف. جانان ایله طرد اولدی آرا،
امداد سنه قالدی، ائله بیر چارا،
بیر قافیه قاییر، گوندر اول یارا،
بلکه دردیمیزه دوالار اولسون.

*

انتظار چکمکدن، یول گوزلەمکدن،
کونلومون نه تابی، نه طاقتی وار.
یازان اولا آیریلیغین دردینی،
فرهاد و شیرینجه حکایتی وار.

بیر کیمسه که، مشتاق اولا جمالا،
گورەنلر بیلیرکه، دوشر نه حالا.
اول قامتین هر گلنده خیالا،
گورەسن که، نئجه قیامتی وار.

عشقین سالیر جانیمیزا بیر آتش،
زلفون کیمی حالیمیزدر مشوش.
ای طوبی جنت، سنەدر پیشکش
قارا باغین هر نه ولایتی وار.

یوز گورسەکده اگر ئوزگه حرمدن،
قورتولمانیق هرگز فکر و المدن،
سن گل خلاص ائله بیزی بو غمدن،
سنین قدمینین سعادتی وار.

هجرانی چکمەین دردمند اولماز،
سەوەنی سەومەین دلپسند اولماز،
دوست دوستا گلنده یولدا بند اولماز،
عشقین طریقی‌نین بو عادتی وار.

*

بیر زمان هوادا قاناد ساخلایین،
سوزوم واردیر منیم سیزه، دورنالار!
قاطارلاشیب نه دیاردان گلیرسیز؟
بیر خبر ویرسه‌نیز بیزه، دورنالار!

سیزه مشتاق دورور بغداد ائللری،
گوزله‌یه - گوزله‌یه قالیب یوللاری،
آستا قناد چالین، غافل تئللری،
حیف‌دیر، سالارسیز دوزه، دورنالار!

خیلی وقتدر یارین فراقیندایام،
پروانه‌تك حسنین چراغیندایام،
بیر آلا گوزلی‌نین سوراغیندایام،
گورونورمی، گورون، گوزه، دورنالار!

من سه‌ومیشم آلا گوزون سورمه‌سین،
بدنظر کسیبن، زیان ویرمه‌سین،
ساقین گزین، لاچین گوزو گورمه‌سین،
قورخورام صفنیزی پوزا، دورنالار!

نازنین - نازنین ایدرسیز آواز،
روحلاز تازه‌لنیر، اولور سرافراز،
واقفین‌ده کونلو چوخ ایده‌ر پرواز،
هرده‌م سیزین ایله گزه، دورنالار!

*

گوز قالدی یوللاردا، جان انتظاردا،
گلمه‌دی جانان‌دان تازا بیر خبر.
منیم طاقتیم یوخ قلم توتماغا،
کیم اولا که، یارا یازا بیر خبر.

نه‌قدر که، من آغلارام دمادم.
احوالیم بیلیرمی اولا او همدم.
ائل تمام یاغی‌دیر، یوخدر بیر آدم،
ویره مندن پری‌نازا بیر خبر.

گور حسابین من چکدیگیم آزارین،
بو داد و فریادین، بو آه و زارین،
باد صبا، اگر دوشسه گذارین
سویله خلوت بو همرازا بیر خبر.

ازلدن قامتی بئله دگیلدی،
بیر یای قاش اوخوندان صونرا اگیلدی.
باغریم دلیندیگین هر یتن بیلدی،
یتیشمه‌دی تیراندازا بیر خبر.

بلبلی غنچهٔ خندان ئولدوردو،
پروانه‌نی شمع سوزان ئولدوردو،
واقفی آتش هجران ئولدوردو،
امان، ویرین او شاهبازا بیر خبر.

ای جانانیم، سن بزەنیب گلنده،
آی و گون قارشینا پیشوازا گئلەر.
کعبهٔ کوییندەگونده مین کره
ملکلر ییغیلیب نمازا گئلەر.

آغ گلە تشبیەدر بدنین بوتون،
دردیندن عالمه سالمیشام بیر اون،
سنی سەوەن جوان اولور گون‌بەگون،
قاریماز، باش آتان تر - تازه گئلەر.

صنوبر قامتین نه خوش خرامدیر،
حسرتیندن سیز اللدایان یارامدیر،
سندن آیری دیرلیك منه حرامدیر،
آخر بیر گون عمریم گدازا گئلەر.

سینەسی مرمردر، سرودر قامت،
اوزونو گورمەسم قوپار قیامت،
اوتوروب زلفوندن ایتسەم حکایت،
دردیم آرتار طول درازا گئلەر.

سن گلسن، بلبل سەو، خاری ایستەمە،
هرگز کمال ایسته، واری ایستەمە،
مئیل ائله واقفه، ساری ایستەمە،
ئوزو شاهباز اولان شاهبازا گئلەر.

*

یای قاش بوجاغیندا، آل یاناق اوسته،
نه خوش خمارلانیر مستانه گوزلر.
سورمه‌لی کیرپیکدن اوخلار چکیلیب،
ائله‌ییب باغریمی نشانه گوزلر.

غمزه پیکانیله توکدی قانیمی،
خطالارا سالدی دین - ایمانیمی،
اگری دوردی، سوزگون باخدی، جانیمی
آلدی او شوخ گوزلر، امانه گوزلر.

سیماسی شهلایی، طرحی بادامی،
باخیشی مهربان، ئوزو حرامی،
قولدر اونا سیاه زلفون تمامی،
اولا بیلمز بئله شاهانه گوزلر.

سمن ایگلی، سحابی زلف، آی قاباق،
غنچه دهان، در دیش، ارغوان دوداق،
منوّر اوز، لاله زنخ، تر بوخاق،
تمام بیر یانه‌در، بیر یانه گوزلر.

واقف که، دوشوبدر عقل و کمالدان،
اکسیك اولماز باشی غوغادان، قالدان،
نه زلفلردن بیلین، نه خط و خالدان،
ائله‌ییبدر اونو دیوانه گوزلر.

*

ای مارال باخیشلی، صونا صیغاللی،
نه‌گوزه‌للر سنده او قارا تئللر.
کمند کیمی توکولوبلر گردنه،
دونوبلر سراسر شاهمارا تئللر.

سنه صیغال ویریب، عجب تر دوشوب،
هورولوب قد ایلن برابر دوشوب،
ساناسان ملکدن بال و پر دوشوب،
دوزولوب دالیندا قطارا تئللر.

بنفشه‌دن تازه، سنبلدن گوزه‌ل،
ئوتوب اوجو دوشوب او بئلدن گوزه‌ل،
هیچ تئل گورمه‌میشم بو تئللدن گوزه‌ل،
اولمایییبدیر بئله آشکارا تئللر.

سنه حیران اولوب خلقین چوخوسو،
گورنلرین کسیلیبدیر یوخوسو،
مشك و عنبر کیمی گلیر قوخوسو،
دونوب چیندن گلن عطارا تئللر.

زلفلرینی چین-چین قویوب اوزه‌سن،
ساللان سرخوش، سیرانا چیخ دوزه‌سن!
سن گر کلدر واقف ایلن گزه‌سن،
گورونمه‌یه هرگز اغیارا تئللر.

*

ای کعبه‌م. کربلام. مکّه‌م. مدینه‌م.
بیر زمان کوییند ه‌زیارتیمدیر؛
قبله دییب قاشلارینا باش اگمک
گئجه - گوندوز منیم عبادتیمدیر.

هر نه دیسه‌م، سن اینجیمه سوزومدن.
سرخوشونام، یوخ خبریم ئوزومدن.
شول قامتین یاییناندا گوزومدن.
ساناسان که، حشر و قیامتیمدیر.

باغلامیشام دین - ایمانی زلفونه،
منیم کیمی حیران هانی زلفونه؟
تاپشیریب گئدیره‌م جانی زلفونه.
یاخشی ساخلا، سنده امانتیمدیر.

سنسن منیم آییم، گونوم، هلالیم،
دولتیم، اقبالیم، جاهیم، جلالیم،
گوزه‌ل اوزون دائم فکر و خیالیم.
سوزون دیلده شیرین حکایتیمدیر.

صونالار خجلدیر سیاه تئلیندن،
طوطی‌لر لال اولور شیرین دیلیندن.
شکسته واقفم، سنین الیندن
هر کیمه که، یتسه‌م، شکایتیمدیر.

خوبلارداکه، ذوق و صفا دییرلر،
فربه‌گل اندامدا، آغ بلندده‌دیر.
کونول آسایشی، جانین راحتی
گلگون زنخداندا، تر ذقنده‌دیر.

بیر یوغون بالدیرلی، یومشاق دیزلی،
بیر سرخوش یئر یشلی، مستانه‌گوزلی،
بیر آینا قاباقلی، بیر گونش اوزلی
گوزه‌لین حسرتی، دردی منده‌دیر.

اول گوزه‌للرده گرکدیر چاغلیق،
اوندان صونرا اولا ساده‌لیك، آغلیق،
نه آغزیندا یاشماق، نه اوزده یایلیق،
چیرکینلیك اوزونو بورویند‌ه‌دیر.

قاش ایلن. گوز ایلن جگر قان اولور،
زلف سه‌وه‌نده نه دین، نه ایمان اولور.
جان قوشو خاللاردا بندیوان اولور،
دیرلیك ذوقی لبده، هم دهنده‌دیر.

عیبسیز گوزه‌لین خوش اولور خویی،
گیزله‌مز جمالی، قامتی، بویی.
گوره‌نده واقف‌تك خوش گفتگویی،
محبت ائلرکه، بو گوینده‌دیر.

سه‌ودیگیم، لبلرین یاقوتا بنزه‌ر،
سراسر دیشلرین دردانه‌دندیر.
صدف دهانیندان چیخان سوزلرین
هر بیری بیر غیبی خزانه‌دندیر.

ندندیر سوزومه جواب ویرمه‌مك،
هم جمال گیزله‌ییب، اوز گوسترمه‌مك.
گئجه‌لر گوزلریم خوابی گورمه‌مك.
اول سیاه نرگس مستانه‌دندیر.

من ها سنی نور الهی ساننام،
جمالینین شعله‌سینه دولاننام؛
آتشینه مرد و مردانه یاننام،
بو خاصیت منه پروانه‌دندیر.

بیر نامه یازمیشام جان اوزه- اوزه.
باد صبا، آپار سن او گل اوزه،
سوروشسا یار که، بو کیمدندیر بیزه.
سویله‌گیلن: — سیزین دیوانه‌دندیر.

خمار- خمار باخماق گوز قایداسی‌دیر،
لاله‌تك قیزارماق اوز قایداسی‌دیر،
پریشانلیق زلفون ئوز قایداسی‌دیر،
نه باد صبادن، نه شانه‌دندیر.

مشتاقدیر اوزونه گوزو واقفین،
یولوندا پای‌انداز اوزو واقفین،
سنسن فکری، ذکری، سوزو واقفین،
غیری سوز یانیندا افسانه‌دندیر.

*

یاسمن تئللرین، نرگس گوزلرین،
منیمله، گوزه‌لیم، چوخدان یاغیدیر.
انصاف ائت، ئوللدورمه گناهسیز قولی،
ال الدن اوزولور، یامان چاغیدیر.

کماللی گوزه‌لده خطا کم گرك،
سه‌وگی گرك، صحبت گرك، دم گرك،
عاشیقه وفالی بیر همدم گرك،
همدمسیز بال یئسه، اونا آغیدیر.

بهار عمرینی ویرسه‌ده باشا،
عاشیق معشوقه‌دن اوسانماز، حاشا!
فرهاد شیرین ایچون سیغیندی داشا،
مجنونون اوولاغی لیلی داغیدیر.

آشناسیندان اوز چویرسه بیر غافل.
اوندا وفا اولماز، اونو یقین بیل.
صونا کهلیك سارا اویسا نئچه ایل،
لاچین قالخار یوواسینی داغیدیر.

قیشین شدتیندن چکینمزسه یاز،
چالخانماز گوللرده نه اوردك، نه قاز،
واقفین کوکسینه باشدان چار - چارپاز
چکیلیب هاچاندان ــ جانان داغیدیر.

*

بایرام اولدی، هیچ بیلمیرم نیله‌ییم،
بیزیم ایوده دولی چوال دا یوخدر.
دوگی‌ایله یاغ هامی چوخدان توکنمیش،
ات هیچ اله دوشمز، موتال دا یوخدر.

آللاها بیزمیشیك ناشکر بنده،
بیر سوز دیسم دخی قویمازلار کنده.
خلق باتیبدیر نوغلا، شکره، قنده،
بیزیم ایوده آختا ذوغال دا یوخدر.

بیزیم بو دنیادا نه مالیمیز وار،
نه‌ده ایوده صاحب جمالیمیز وار،
واقف، ثوگونمه‌که، کمالیمیز وار،
آللاها شکرکه، کمال دا یوخدر.

کر قیراغینین عجب سیرانگاهی وار،
یاشیل‌باش صوناسی، حیف‌که، یوخدر!
اوجی تر جیغالی سیاه تئللرین
هردن تماشاسی، حیف‌که، یوخدر!

قیش‌گونی قیشلاغی قیراق باسانین،
گوزودر آرانین، جمله جهانین،
بئله گوزه‌ل یئرین، گوزه‌ل مکانین
بیر گوزه‌ل اوباسی، حیف‌که، یوخدر!

چوخدر آغ بدنلی، بلور بوخاقلی،
لاله زنخدانلی، غنچه دوداقلی،
اما شیرین دیللی، آچیق قاباقلی،
کونول آشناسی، حیف‌که، یوخدر!

هواسیندان تورپاغینین، یئرینین،
دادیزماز دهانین، لب شیرینین.
پری چوخدر، نه فایدا، هیچ بیرینین
آداملیق اداسی، حیف‌که، یوخدر!

اوجی اشرفی‌لی، بولوت کیمی ساچ،
دال گردنده هر هورویو بیر قولاج.
کلاغایی الوان، قصابه قیغاج،
آلتیندان جوناسی، حیف‌که، یوخدر!

زر حاشیه آل نیمتنه اوستونده،
خاللار اوز یانیندا، چنه اوستونده،
بوخاغین آلتیندا، سینه اوستونده،
زلفون بورولماسی، حیف که، یوخدر!

لاچین تکی باشدا آلا توماغا،
یاشماغی توتمایا دیشه، دوداغا،
جلاد کیمی دوروب قاباق - قاباغا،
باخیب جان آلماغی، حیف که، یوخدر!

چونکه یورغونویام من بو یوللارین،
قایداسینی بیللم هر اصوللارین،
گوموش بیلکلرین، بیاض قوللارین،
ساری کهرباسی، حیف که، یوخدر!

آینا توتوب هردم جمال گورمه‌سی،
زلفه، زنخدانا صیغال ویرمه‌سی،
سحر آلا گوزدن سیاه سورمه‌سی،
الی‌نین حناسی، حیف که، یوخدر!

واقف حقدن دیلر لطف و کرملر.
بئله یئرده قالان، والله، ورملر،
ینه یادا دوشدی بیزیم صنملر،
گئتمگین بناسی، حیف که، یوخدر!

*

سحر - سحر حسرت ایلن گزیردیم،
جوت قوشا نار گوردوم ایکی سینه‌ده.
بیریسی قیز ایدی، بیریسی گلین،
جان قربان ائله‌رم ایکیسینه ده.

گلین بولاقدا ال، اوزونو یویور،
قیز دییر: ـ گل گئده‌ك، حریفلر دویور.
بئله گوزه‌ل سه‌وه‌ن الدنه‌ی قویور.
جان قربان ائله‌رم ایکیسینه ده.

گلینین دوداغی‌دیر تبریزین متی،
اللی - آلتمیش تومن قیزین قیمتی.
بئله گوزه‌ل سه‌وه‌ن نیلر جنتی.
جان قربان ائله‌رم ایکیسینه ده.

گلینین یخه‌سی پولاد ایگنه‌لی،
قیزین یخه‌سی‌در چارپاز دوگمه‌لی.
ایکیسین‌ده گرك گوزه‌ل ئوگمه‌لی،
جان قربان ائله‌رم ایکیسینه ده.

کبابیم اولایدی، کوزوم اولایدی،
یار یانیندا ئوتکن سوزوم اولایدی.
واقف دییر: ایکی گوزوم اولایدی.
باخایدیم بونلارین ایکیسینه ده.

*

هر یئتن گوزه‌له گوزه‌ل دیه‌نم،
گوزه‌لده بیر غیری علامت اولور:
زلف بیر یانا دوشر، گردن بیر یانا
ئوزون بیلمز، بیر ئوزگه بابت اولور.

اوینایاندا پرواز ایلر نیمتنه،
زلف داغیلار، اوزده دونر خرمنه،
سر اندازین اوجی دوشر گردنه،
آچیلسا بئل-بوخون، قیامت اولور.

مژگان اوخون آتار، قاش یایین چکر،
ده‌لر باغریم باشین، اوره‌گیم سوکر،
سوزی دوزلی اولور، دوداغی شکر،
حکایتی شیرین حکایت اولور.

گردنینه مشکین تئللر دوزولور،
هر قییا باخاندا جانلار اوزولور،
سورمه‌لنمیش سیاه‌گوزلر سوزولور،
اوتوروب دورماغی قیامت اولور.

گوزه‌ل اولان بئله عالی شان گزه‌ر،
نقاب چکر، زلفی پریشان گزه‌ر،
سحر سئیره چیخار گولوشان گزه‌ر،
سه‌ومگینده تمام حرارت اولور.

واقف قربان اولسون قوشا طاغینا،
زلفی اوز یانیندا، اوزو آغینا،
بئله گوزەل دوشه آی قاباغینا،
تماشا ائلەیین بی‌طاقت اولور.

بنفشه قوخولو یاردان آیریلان،
گونده یاسا باتار، گونو زار اولور،
جانیندا اختیار قالماز ذره‌جه،
گئجه بیدار، گوندوز بیقرار اولور.

آیریلیق بیر یانار اوددر قازیلار،
یازیلماسین هرگز بئله یازیلار،
اول گوموش بیلکلر، شمشاد بازولار،
یادا دوشر، ایشیم آه و زار اولور.

بهادر دیمزلر هرگز سایانا،
گوروم، لعنت اولسون یاردان دویانا،
گوزه‌ل سه‌وه‌ن کیمسه گرك دایانا،
دوست یولوندا چووغون اولور. قار اولور.

باخیشی مست اولور چشم خمارین،
جنتدن آرتیقدر ذوقی دیدارین،
آغ سینه‌لی. شکر ممه‌لی یارین،
جفاسینی چکمك شیرین کار اولور.

واقف. یار یانیغی یامان آفتدیر،
آیریلیق ظلمدر، بیر قیامتدیر،
گوزه‌للرده بئله بابت بابتدیر،
کیمی دوغرو، کیمی بی‌اقرار اولور.

*

قاینار گوزلرینده‌ن. شوخ باخیشینددان.
عجایب فتنه‌لر، فعللر گورونور.
صف-صف دوران سیاه کیرپیکلریندیر.
یوخساکه، گوزومه میللر گورونور؟

آغزی پیاله‌سن. قدی میناسن.
نیچون اوتوروسان منده‌ن یانا سن؟
سن مگرکه، یاشیل باشلی صونا سن،
سنده تر جیغالی تئللر گورونور!

گئده‌ن، گئتمه، بیر بری باخ. آی گئده‌ن.
گوزوم دویماز سنتک گوزه‌ل کیمسه‌دن.
گاه یخه‌دن شعله ویریر آغ بده‌ن.
گاه اولورکه. نازك اللر گورونور.

قدین طعنه وورار او سرونازه.
جان قربان ائله‌رم سنتك شاهبازه.
اوزون کیمی. زلفون کیمی تر-تازه
نه لاله‌لر، نه سنبل‌لر گورونور.

واقف، یاد ائت سنی یاد ائلمه‌یه‌نی.
من سه‌ویرم منه یاریم دییه‌نی.
قویماز گوز ئونوندن سه‌وه‌ن سه‌وه‌نی.
کونولدن کونوله یوللار گورونور.

حقدر. گوزەل چوخدر جهان ایچینده،
گوزەلده بیر ناز و غمزه گرکدیر.
دیداریني گورمك ایمان تازەلر،
قاشی قبله، اوزو کعبه گرکدیر.

بویو مینا گرك، سینەسی مرمر،
بیاض اولا گل اندامی سراسر،
الینده آل حنا، زلفونده عنبر،
قاشیندا، گوزونده سورمه گرکدیر.

ساللانا سلطان دیباپوش کیمی،
اوزونو دوندره بیر سرخوش کیمی،
صیغاللانا هردم طرلان قوش کیمی،
تمام سوموگونده جلوه گرکدیر.

بارماغیندا خاتم، گوشینده تنه،
گره - گره زلفون توکه گردنه،
گلابتین کوینك، آبی نیمتنه،
یخەسینده قیزیل دوگمه گرکدیر.

پروانەتك ئوزون اودا سالماغا،
یاسلانیبان ائشیگینده قالماغا،
بیر بئله گوزەله قربان اولماغا،
واقف کیمی قلاش کیمسه گرکدیر.

قاصد، نئزجه یاردان گتیر بیر خبر،
اول گل خندانیم نیچون آغلاییر؟
ظالمین تورونداان چیخمیش کنارا،
خوب تولك طرلانیم نیچون آغلاییر؟

بنفشه عطر آلیر زلف موییندان،
باخان دویماز قامتیندن، بویوندان،
انصاف دگیل قربان دییەم قویوندان.
اونا قربان جانیم، نیچون آغلاییر؟

واقف، چوخدر دردین، من‌ده بیله‌رەم.
بیر گون گورمیینده، یقین ئوله‌رەم.
آغلاسان آغلارام، گولسن گوله‌رەم،
خسته‌یم، درمانیم نیچون آغلاییر؟

*

نیلەمیشم. مندن اوز دوندریبسن؟
آللاهی سەوەرسن. بیر گز بری باخ!
آچ اوستون قاباغین زر قصابەنین.
زلفون تختەسینی گورکز. بری باخ!

ای گوزلری جلاد. کیرپیگی آلماس.
گور نه دیرم. بیر سوزومه قولاق آس!
آخر سنه من ائلەرەم التماس.
بورایاتك ناز ایستەمز بری باخ!

سویله گوروم. نه دیمیشم سنه من.
بیلماغ اولوبسان عبث یئره سن؟
بو قدر ایجیتمز سەوەنی سەوەن.
دوستلوق یولو بئله اولماز، بری باخ!

من سنین وصفینی. ای ماه کرم.
حافظدن. جامیدن آرتیق سویلەرم.
حق بیلیرکه. سنی نئجه ایستەرم.
ای بیوفا قدربیلمز، بری باخ!

بو نئجه عادتدیر. نئجه ارکاندیر،
دیمزسن فلانی بیزه مهماندیر،
واقف ئوز قولوندر؛ سنه قرباندیر،
ئولدورسن‌ده، والله، دینمز، بری باخ!

ینه سنی گوردوم. باغریم اوخلاندی.
ای افعی باخیشلی، هوالی سرخوش!
اوزون گویچك، قاشین جلاد، گوزون شوخ.
گورمه‌دیم سنین تك مارالی سرخوش!

دیدارینا مشتاق اولوب قالمالی،
باشینا دونمه‌لی. دردین آلمالی،
بیر آینا قاباقلی. اگری چالمالی.
الوان کلاغایلی، صفالی سرخوش!

گوزلری سورمه‌لی. یاناغی خاللی.
بیر لاچین سودالی. طرلان خیاللی.
قوللاری بازبندلی. بوینو هیکللی.
آغ آللری الوان حنالی سرخوش!

اوتوروشی شیرین. دوروشی لیلی.
غمزه‌سی ستملی. یاری گیلیلی،
گئجه‌ - گوندوز ذوق و صفاده مئیلی.
هم ئوزو، هم فکر و خیالی سرخوش!

عقلین آلدین، یارام...دیین واقفین،
یانیلتدین الفین، بئیین واقفین،
اوز گوستردین، ییخدین ایوین واقفین.
اولا بیلمز سن تك بلالی سرخوش!

*

شاهمار کیمی گوردوم ساچین اوجونو،
حلقه‌لنمش میانینا توکولموش.
قند و نبات. شکر. شید مصفا
دوداغینه. دهانینا توکولموش.

کوینون گلستان بهشته بنزر،
آچیلمیش دورد یاندا گلار سراسر،
ایوین، ائشیگیندیر تمام معطر؛
مشك و عنبر ایوانینا توکولموش.

سن چیخاندا سرخوش دولتخانه‌دن،
قاشلارین جان آلیر من دیوانه‌دن.
نملی زلفون تازه چیخمیش شانه‌دن،
بو یانینا او یانینا توکولموش.

نه گوزه‌ل آدامسان. ای گل خندان،
سنه قربان اولسون حوری و غلمان،
یوز زلیخا یوزمین یوسف کنعان
قول اولماغا میدانینا توکولموش.

قدین موزون، ساچین مثل سلاسل،
بیر گوز گوره‌ن اولور حسنینه مایل،
نئچه واقف کیمی عاشیق کامل،
اول آتش سوزانینه توکولموش.

آی آقالار، سیزه بیر عرض ائله‌ییم:
بو گون قار یاغیبدیر، دیزه چیخیبدیر،
بیر گوزه‌لین حسرتینی چکیردیم،
تازه - تازه گلیب بیزه چیخیبدیر.

باخدیم اطوارینا ــ بیر تولك طرلان.
باخیشین گوره‌نده من اوللوم حیران.
دوروشو مارالدی، یئریشی جیران
یا بیر مست آهودر، دوزه چیخیبدیر.

بیر ملاحت کانی، یوسف ثانی،
گورمه‌میشدی گوزوم بئله انسانی،
شکر تقدیرینه، کرمین کانی،
سانالسان بیر آیدی، تازه چیخیبدیر.

قییا باخدی منه، غرق اوللوم غمه،
گلمه‌دی کمنده، صحبته، دمه،
ال آتدیم گردنه، آچیلدی ممه
سوروشدی واقفدن: مزه چیخیبدیر؟

تمام گوزه‌للردن سنی باش بیلدیم.
اونون ایچون کونلوم سنه باغلاندی.
خیالیندان اوزمك اولماز خیالی،
نئچه یوللار دونه - دونه باغلاندی.

بیزه مئیلین ازلکی‌تك نه‌دن یوخ،
سنی ها صونراداان بیر ئوگره‌دن یوخ؛
خیلی وقتدیر سیزدن گلیب - گئدن یوخ؟
آراليق نه یامان ینه باغلاندی!

اوّل صیغال ویردین سیاه تئله سن.
آغ اوزوندن تا قویاسان بئله سن.
بیر عجایب گورونور که، ائله سن:
گل دسته‌سی یاسمنه باغلاندی.

سن‌ها منیم ئولدوگیمی ائشیتدین،
گلمه‌دین اوستومه، نه یانا گئتدین؟
سبب نولدی بیردن منی ترك ائتدین:
مگر مئیلین ئوزگه‌سینه باغلاندی؟

واقفم، من رخساریني گورمنم،
بو یانا بیر گذاریني گورمنم،
نئچه گوندر دیداریني گورمنم،
روزگاریم قارا گونه باغلاندی.

بیر - بیرینه هه‌مدم ایکی نو جوان،
بیری گلدر، بیری گلگز یاناقلی.
بیری ترسینه‌لی، آینا اندامللی،
بیری نار ممه‌لی، نسرین بوخاقلی.

بیری لاچین گوزلی، طرلان غمزه‌لی،
بیری قیرغی باشلی، صونا جلوه‌لی،
بیری شکر سوزلی، شیرین کلمه‌لی،
بیری قند آغیزلی، قایماق دوداقلی.

بیری سرتاسر آغ، هم سیاه تئللی،
بیری بوغدایی‌در، اما شکیللی،
بیری خوش قیلیقلی، ملك مثللی،
بیری سرو بویلی، شمشاد بوداقلی.

بیری بسته بویلی، نارنج ئورتوکلی،
بیری شوخ باخیشلی، خنجر کیرپیکلی،
بیری دال گردنلی، سوز گون سوموکلی،
بیری اوزون قاشلی، هم گن قاباقلی.

آخر جانا یتیره‌رسیز واقفی،
آغلاییبان گوتوره‌رسیز واقفی،
بیر گون اولور ایتیره‌رسیز واقفی،
او قدر گزه‌رسیز الی چراقلی.

اگیبذیر قدیمی، دەلیب باغریمی،
بیر کیرپیگی اوخلی، قاشی کمانلی،
گوزلری جان آلان جلاد سرمست،
باخیشی حرامی، غمزەسی قانلی.

بیر نازك کماللی، بیر نازك ایشلی.
شیرین گلەجیلی، شکر گولوشلی،
بیر مرجان باخیشلی، دردانه دیشلی،
بیر جواهر سوزلی، صدف دهانلی.

بیر سرخوش گزیشلی، گیزلی ایمالی
بیر کعبه زیارت، قبله نمالی،
بیر ملك شکیللی، حوری سیمالی،
بیر جنت ائشیکلی، اعلا مکانلی.

بیر دورنا آوازلی، بلبل نوالی،
بیر عیسی نفسلی، لقمان دوالی،
بیر بنفشه ایگلی، عنبر هوالی،
بیر تازه چمنلی، تر گلستانلی.

واقفم، سەومیشم بیر شوخ دلبری،
گوزللر سرداری، خوبلار سروری،
آغیزلار تعریفی، دیللر ازبری،
ولایت ایچینده هم آدلی - سانلی.

تجنیسلر

*

گوزلرین جلاددیر باخیشین یاغی،
قانلی غمزه‌ن کیمی اولماز بلا، قیز.
نازلی-نازلی دانیشیبان گولنده،
دونرسن شکره، قنده، بالا، قیز.

لبلرین سوسندن، گلدن اعلادر،
سئیر ائله گلشندن، گلدن اعلادر،
تمام آغ بدنین گلدن اعلادر،
قامتیندیر صنوبردن بالا، قیز.

عمرینه چوخ دعا، ثنا دیمیشم،
سوچومی، دردیمی سانا دیمیشم،
من جانیمی قربان سانا دیمیشم،
اول زمان که، اولدی قال و بلا، قیز.

قامتین، گردنین، بویون گوزه‌لدر،
مشکین، ایریحانین، بویین گوزه‌لدر،
سنی سه‌وه‌ن دییر: بو ان گوزه‌لدر:
هرگز اولماز بو دنیادا بئله قیز.

واقفم، دوز دانیش، اگیلمه مندن،
آپارما عقلیمی، اکیلمه مندن،
آغلارام که، امیم، اگیل، ممه‌ندن،
منی سینه‌ن بئشگینده به‌له، قیز.

گوزه‌ل بویلی، گوزه‌ل خویلی، گوزه‌ل یار،
نه گوزه‌لسن، گئییب گوزه‌ل آلی سن.
گوزه‌ل گوزون هر بیر قییا باخاندا،
گوزه‌ل جانی، گوزه‌ل تندن آلی سن.

گوزه‌ل قامت، گوزه‌ل گردن، گوزه‌ل یوز،
گوزه‌ل اولماز سن تك، اولسا گوزه‌ل یوز،
گوزه‌ل جانی، مونجه یتر، گوزه‌ل یوز،
گوزه‌ل دگیل، ایتمه گوزه‌ل، آلی سن.

گوزه‌ل دوروب، گوزه‌ل گزیب، گوزه‌ل باغ،
گوزه‌ل کلبم، سال بوینوما گوزه‌ل باغ،
گوزه‌ل سئیرو گشت ائله‌ییب گوزه‌ل باغ،
گوزه‌ل، در بوداقدان گوزه‌ل آلی سن.

گوزه‌ل ساقی، گوزه‌ل توتوب، گوزه‌ل کس،
گوزه‌ل دوغرا کباب باغریم، گوزه‌ل کس،
گوزه‌ل جانان، گوزه‌ل آدام، گوزه‌ل کس.
بیر گوزه‌ل کیمسه‌نین گوزه‌ل آلی سن.

گوزه‌ل قاپیندادیر، گوزه‌ل حیدریم،
گوزه‌ل سهو دیمیشم گوزه‌ل حیدریم،
گوزه‌ل، واقف قولون، گوزه‌ل حیدریم،
گوزه‌ل یئتیش داده، گوزه‌ل آلی سن.

سحر-سحر اسن قبله یئللری.
هیچ یولون دوشدومی جانان داغینا؟
آغ سینه‌دن شعله، تر شامامادن.
گوروم، ال دگمیشمی جانان داغینا؟

حسرتیندن باغریم گل، شانه بنزه‌ر،
منه ورقا، سنه گلشانه بنزه‌ر.
یارین قوینو ایچی گلشنه بنزه‌ر.
ایسته‌ر پرواز ایده جانان داغینا.

گوتور گونش جمالیندان اول آغ یار.
سن بری باخ، قوی سویله‌نسین اول اغیار.
رقیب ئولسون، بیز ایکیمیز اولاق یار،
نه وار اوندان غیری جانان داغینا.

او جوانین عمری نوردر، یاشی نور.
سگ رقیبین توك گوزوندن یاش و نور،
منی گورجك بیلمم نیشون یاشینور،
سالیر جمالینی جانان داغینا.

واقفم، کونلومی داغین ائله‌رم،
یاردان آیری خوش گون داغی نیله‌رم.
سینه‌مده من ئوزگه داغی نیله‌رم.
قویموشام جانیمی جانان داغینا.

گوزده جادوگرلیك، خالدا فتنه‌لیك
جانیم اوزدی، زلف عنبر بودا قال.
زنخدانین شیدا گوردی کونلومی،
توتدی محکم، ائله‌ییبن بودا قال.
بیلمزم که، نه‌در گناهیم منیم،
دوروبدر قصدیمه جلادین سنین.

نه بیاض گردندی، نه سایه سینه،
تر ساخلا دگمه‌سین نحس آیه سینه،
سیغیندیم قدرتین نه سایه‌سینه،
کرم ائله، گل جانیمدان بودا قال.
شاهیم، قبله‌گاهیم، پناهیم منیم،
بسدر منه مونجه بیدادین سنین.

صنوبر قامتین دیمه لاله‌در،
دیشین گوردی دوندی، دیمه لاله‌در،
آچیلسین بنفشه، دیمه لاله‌در،
قانلی سرشگیمدن اولموش بودا قال.
گلستانا چکر هم آهیم منیم،
دیله‌رم اوندا قد شمشادین سنین.

گورمه‌دیم غمزه‌ن تك سراسر بدن،
سگ رقیبی ئوللور سراسر بدن

گل برگینه بنزه‌ر سراسر بدن
نه گوزه‌ل لاله رنگ اولموش بودا قال.
قان ایدیبسن مگر، ای ماهیم منیم،
اولوبدر عشق آرا جهادین، سنین.

ویر مرادین بو واقفین، یا صنم،
یا جانیم آل، قیل درده ام، یا صنم،
قدم باسیب بیر گل بیزه، یا صنم،
مهمانیمسن غم لشگریم بودا قال.
تا گوگه یتیشسین کلاهیم منیم.
یاییلسین عالمه هم آدین سنین.

*

ای گونش جماللیم. سن نه گوزه‌لسن،
ایسته‌رسن که طعنه آیا قیله‌سن
آهو گوزلوم. هر بیر قییا باخاندا
بیر اورکی سالیرسان آیا قیله‌سن.

شانه سالیر هردم زلف ارازنی،
دیمك ایستر مگر زلف ارازنی
چکدیره‌چکدیره زلفه رازنی
دوندروبسن منی آیا قیله‌سن.

چکیلیر سورمه‌لر قرالو گوزلر.
آلیر مندن صبر و قرالو گوزلر.
یولونا باخماقدان قرالو گوزلر.
گل ایندی بیر قورو آیا قیله‌سن.

غمزه‌ن قیلینج چکیب بوداردا منی،
باشین ایچون قویما بو داردا منی.
یتیر مطلوبیمه بو درده منی
بیر بوسه لبیندن آیاقیله سن.

خوش کئچیر بیزیمله سن همدمی‌سن،
ائله بو دردیمه سن همدمی‌سن.
شکسته واقفین سن همدمی‌سن.
دانیشما. سه‌ودیگیم، آیاغیله سن.

*

قامتیندن طوبی خجالت چکر.
گون جمالین طعنه قیلیر آیا قیز
جلاد غمزه، ابرو کمان. جادو چشم.
گلگز یاناق، سیاه طره. آیا قیز.

گوردی گردنینی یاتدی یاساقی.
سگ رقیبی ئولدورمگه یاساقی.
من گوزه‌للر سرخوشی‌یم. یاساقی.
لازم دگیل. ویرمه منه آیا قیز.

لایق دگیل. اوله هر دانشنده.
ادب. ارکان آندا هر دانشنده.
گورنه شکر توکر هر دانشنده.
شیرین جانیم سنه قربان، آیا قیز.

آخدی گوزلریمدن. اولدی آباده.
یخیق کونلوم هیچ دونمه‌دی آباده.
ازل گوندن بیز ایچمیشیز آباده.
سانماکه. جهاندا بیردم آیا قیز.

واقفم. هر یاردان اولدوم یارالی.
بلبل گلشن بایقو اولان یارالی.
قهر ائله‌ییب چکدی مندن یارالی.
اغیار فرحلندی، بیلدی آیا قیز.

غزللر

*

هر کیمین جانانی کیم، بیر اهل عرفان اولمایا،
شاه عالم اولسا. اوندا راحت جان اولمایا.

رسم الفت بیلمه‌ین بت عاشیقین کافر ایلر،
ای مسلمانلار، خوش اول کیم، یاری نادان اولمایا.

بیر لبی لعل و لطیف اندام و گل رخسار ایچون،
قطرهٔ اشگین نه لطفی وار اگر قان اولمایا.

آفت باد فنادن داغیلا، برباد اولا،
اول بنا که، اوندا بیر زلف پریشان اولمایا.

نه صفا اول گل یاناقدان کیم، گوزه گورونمه‌یه،
نه لذت اول غنچه لبدن کیم که، خندان اولمایا؟

واقفا، بیر مه‌لقای مهربانه مئیل قیل،
تا کمال عشقه اوندان ذره نقصان اولمایا.

*

ریا و کبرو کذب و بخل اولور نایاب ایگیتلرده.
تواضعدر صفا و صدقله اسباب ایگیتلرده.

ئوزون کیشی دییه‌ن کیمسه صداقت صنعتین ایشلر،
نه‌دن کیم، اولماییبدیر هیچ کس کذاب ایگیتلرده.

هجوم لشگر تکلیف یاران وفاداره،
مثال سدّ اسکندر گرکدر تاب ایگیتلرده.

ایگیتلیك ادعاسین ایده‌نه لایق دگیل یالان،
وفاسیزلیق نسالرده، دگیلدیر باب ایگیتلرده.

علی‌المرتضی‌دن ایسته، واقف، هرنه ایسترسن،
اونو قیلمیش کرملی حضرت وهاب ایگیتلرده.

*

و دادی‌دن گلن کاغذ منی فرخنده حال ائتدی،
بو حالی گوردی غم، فی‌الحال مندن انتقال ائتدی.

اوچوب کونلوم قوشی پرواز قیلسا اوج اعلایه،
عجب یوخ کیم، بو مکتوبی ئوزونه پرو بال ائتدی.

ضیای شمس‌تك ائتدی، منی بدر ائله‌دی حالا
اگرچه قدیمی دوران فی‌الماضی هلال ائتدی.

سوادی نامه‌نین، ایدل، مگر ظلمات حیواندر
که، روحیم خضرتك اوندان بسا کسب کمال ائتدی.

خیال ائتمیشدی واقف کیم، روان بیر خوش غزل یازسین،
روان اولموشدی قاصد کیم، بونو آنجاق خیال ائتدی.

*

ساچینا اویموش خیالیم چون که، عنبر بو کیمی،
اول سببدن اینجه‌لیب قدّیم اولوبدر مو کیمی.

اوله که، تمثالیما بیر باخا شهلا گوزلیلر،
ای مصوّر، چك منیم تصویریمی ابرو کیمی.

هاندا کیم، بیر گردنی سیمین و گل‌اندام اولا.
بیلمه‌نم کیم، نه ائدیم. مندن قاچارلار قو کیمی.

ئوز خوشوملا من اسیر غمزه اولمازدیم. ولی
سحره سالدی اول خمار گوزلر منی جادو کیمی.

واقفم، یوخدر منه چاه زنخداندان نجات.
گوستریر احوالیمی آیدین اوزون گوزگو کیمی.

*

سالماق نظریندن منی جانانه دوشرمی؟
ترك ائلمك ئوز قولونی سلطانه دوشرمی؟

کاکل نه روادر که، کونولدن ائده غیبت،
شانه گیلهیی زلف پریشانه دوشرمی؟

غمزه‌ن لبینی دیشلهمیش قانیمی توکدی،
قان ائلهمهین کیمسنه هیچ قانه دوشرمی؟

دل چاه زنخدانه دوشوب زلفون اوجوندان،
البته، خطاسیز کیشی زندانه دوشرمی؟

دیرلر که، دهانینله ائدیر بحث نزاکت،
گورون بو سوز اول غنچهٔ خندانه دوشرمی؟

اول سرو خرامانه که، گزمك اولوب عادت،
بیر یول یولو، گورکیم، بیزیم ایوانه دوشرمی؟

اولمازسا اگر واقفه بیر صدری سمن یار،
توپ ائلهییبن باشینی میدانه دوشرمی؟

*

کیم که، سودای سر زلف پریشانه دوشر،
گاه‌زندانه، گهی چاه زنخدانه دوشر.

آفت دهر دگر اول کسه کیم، کامللر،
ماه هر گون که، کماله یئته، نقصانه دوشر.

مرد ایگیتلر ئوزونه محبسی میدان بیلیر،
سانما کیم، ناکس‌و نامرد بو میدانه دوشر.

عیبدن صاف چیخار، پاك و مبرا گورونر،
هر طلا کیم، کورهٔ آتش‌سوزانه دوشر.

پیچ و تابه دوشه‌نین ایشی، بلی، اوزده اولور.
زلف بو وجهله رخسارهٔ تابانه دوشر.

هر یامان یئر که، اولور ـــ یاخشیلارین منزلی‌در،
لعل داش ایچره، خزینه دخی ویرانه دوشر.

شام غم شادلیق ایامینا خوش زیوردر،
نئجه کیم، خال‌سیه عارض جانانه دوشر.

ای ودادی، غم هجرانه گرفتار اولماق
بیر سنه، بیر منه، بیر یوسف کنعانه دوشر.

عشقه دوشمك سنه دوشمز، قوجالیبسان، بئله‌دور،
بئله ایشلر ینه واقف کیمی اوغلانه دوشر.

*

قاراباغ ایچره بیر شاعر کلیم الله موسی‌در،
جوانشیر ایچره بیر موزون بایاتی دست بیضادر.
قلم قدرین عصای اژدها پیکرجه بیلمکده
بنی اسرائیله آل جوانشیر یعنی همتادر.
دل روشن گرك نادان ایچینده صرف ایده عمرین،
چراغین سلطنت گاهی سواد شام یلدادر.
امیدیم واردر کیم. بو قارا گون گئتمیه باشه،
دونر بیر ئوزگه رنگ ایله بو آخر چرخ خضرادر.
مکان توتدیسه واقف، یوخ عجب، بو شیشه داغیندا،
مقامی لعل گلرنگین میان سنگ خارادر.

*

ای گل خندان. فراقیندان سنین قان آغلارام،
اثله‌ره‌م شام و سحر چاك گریبان. آغلارام.

گئده‌لی زلفون الیمدن، پیچ و تابه دوشموشم،
دونموشم بیر مویه. چوخ حالی پریشان آغلارام.

گل کیم، ای لاله. زنخدانین کباب ائتدی منی،
اود دوشوبدور جسمیمه. هردم یانار جان. آغلارام.

یادیمه هر بیر دوشنده اول سیاه کیرپیکلرین،
سانا‌سان که، سانجیلار باغریما پیکان. آغلارام.

یاخشی همدم اولماسا شاد اولماق اولماز. واقفا.
آغلارام، تا عمریم اولدیقجا فراوان آغلارام.

*

مهربانلیق گورمه‌ییب بیر مه‌لقادن کوسموشم،
گونده یوز آل ائلله‌ین قلبی قارادان کوسموشم.

شأنینه دیدیم شیرین سوز، بیر شی اوندان دادمادیم،
بو سببدن آغزی شکر دلربادان کوسموشم.

بیر قدح می ایسته‌دیم، سیندیردی کونلوم شیشه‌سین،
داش باغیرلی ساقی صاحب جفادان کوسموشم.

چون «اومان یئردن کوسرلر» بیر مثللدر خلق آرا،
کوسدوگیم بیجا دگیللدر، آشنادان کوسموشم.

گوردوم اوّل‌که، بناسین یارلیق ائتمک دگیل،
واقفا، اصلی بودر، من بو بنادان کوسموشم.

*

حبیبیم، بو نزاکتده گل رعنادان آرتیقسان،
سراسر نخل عرعر، طوبی زیبادان آرتیقسان.

جهان مهوشلری خاك درینده چاکر کمتر،
سریر حسنده اسکندرو دارادان آرتیقسان.

سنین بیر تارموبین مشکینی بو عالمه ویرمه‌ن،
منیم یانیمدا، بالله، سن ایکی دنیادان آرتیقسان.

قاشین طاقین قویوب محرابه هرگز قیلمانام سجده
که، سن یوز مرتبه اول کعبهٔ علیادان آرتیقسان.

اگر من واقفم، فرهاد ایله مجنوندان اعلایم،
اگر سنسن همان، شیرین ایله لیلادان آرتیقسان.

*

ای ودادی. گردش دوران کجرفتاره باخ!
روزگاره قیل تماشا. کاره باخ، کرداره باخ؛

اهل ظلمی نئجه برباد ائلەدی بیر لحظەده.
حکمی عادل پادشاه قادرو قهاره باخ!

صبح سوندی. شب که. خلقه قبله ایدی بیر چراغ،
گئجەکی اقبالی گور، گوندوزدەکی ادباره باخ!

تاج زردن تاکه. آیریلدی دماغ پرغرور،
پایمال اولدی تپیکلرده سر سرداره باخ!

من فقیره امر قیلمیشدی سیاست ائتمگه،
ساخلایان مظلومی ظالمدن او دم غفاره باخ!

قورتاران اندیشەدن آهنگر بیچارەنی،
شاه ایچون اول مدبری تبدیل اولان مسماره باخ!

عبرت ائت آغا محمدخاندان، ای کمتر گدا،
تا حیاتین وار ایکن نه شاهه، نه خونخواره باخ!

باش گوتور بو اهل دنیادن آیاق توتدیقجا قاچ،
نه قیزا، نه اوغولا، نه دوستا، نه یاره باخ!

واقفا. گوز یوم، جهانین باخما خوب و زشتینه،
اوز چەویر آل عبایه، احمد مختاره باخ!

*

هر گئدەن گلمیش، منیم اول غمگساریم گلمەمیش.
ای گوزوم، قان آغلا کیم، چشم خماریم گلمەمیش.

گئتمیش ایدی اختیاریم بیله سینجه یاریمین.
چونکه یاریم گلمەمیش، هم اختیاریم گلمەمیش.

من بو درد ایله اگر ئولسم، مزاره قویمایین.
اوستومه اول طوطی دیللی شوخ نگاریم گلمەمیش.

حسرتیندن زعفرانه دونسه روییم، یوخ عجب.
قویموش هجراندا منی، بیر گلعذاریم گلمەمیش.

دیمەسین، واقف، اجل کیم، گلسه مندن جان آلیر.
کیمدر اونا جان ویرەن، فرمان یاریم گلمەمیش؟

*

آیدین اولسون گوزلریم کیم، گلدی یارین کاغذی،
کونلومی شاد ائله‌دی گوزه‌ل نگارین کاغذی.

اوخودوم، ئوپدوم، گوزه سورتدوم، دیدیم: صدمرحبا!
گوزوم اوسته وار یئرین، ای گلعذارین کاغذی!

سندن آیری اول قدر قان آغلادیم کیم، دمبدم
یاشه باتیب، ایسلانیب صبرو قرارین کاغذی.

چوخ چکیردیم انتظارین، گوزلریم یولدا ایدی،
شکرلله، گلدی اول چشم خمارین کاغذی.

غیری یاری، ای گوزه‌ل، قیلما بدل سن واقفه،
یادگار ساخلا، بو اولسون اعتبارین کاغذی.

*

شهاب الدین بیگین اقبالو بختی مستدام اولسون،
آنی حفظ ائله‌ین دائم خدای لاینام اولسون.

گلستان صفاده غنچهٔ امیدی آچیلسین،
وجودی دهر باغیندا همیشه خوش خرام اولسون.

جهانین عمده عیش و عشرتی چون وصل دلبردر،
الینده بیر سمن رخسار زلفی صبح و شام اولسون.

ایگیدلرده گر گلر یاخشی آد عالمده سویله‌نسین،
حیاتی باقیدر اول کیمسه‌نین که، نیکنام اولسون.

بیزه سندن هدیه، نور چشمیم، بیر محبتدر،
سنه واقفدن اما چوخ دعا ایله سلام اولسون!

*

یاز یب بیر نامه گوز یاشیله اول دلداره گوندردیم،
سر یر حسنه یعنی شاه اولان سرداره گوندردیم.

کونول طفلینه درس ویردیم کتاب حسنینی، باالله،
سر کو یینده خلوت ائتمگه تکراره گوندردیم.

نه حاجت حالیمی یازماق که، غایتده پریشاندر،
اونی شرح ایتمگه یاره دل صد پاره گوندردیم.

سرشگ لاله گونین دانه‌سین دامانیمه ییغدیم.
بونو بیر تحفه بیلدیم. گوزلری خماره گوندردیم.

بحمدلله که، واقف حسرتیندن ئولدی قورتولدی،
اوچوردوم جان‌قوشین.ای گل.سیزین گلزاره گوندردیم.

*

چیخیب باشماق سئیرینه. ائلدیب سئیر چمن
گلدیم.
آیاق اوستدن قازاغا بیر گئدیب، گوردوم
وطن، گلدیم.
قیزیل گل آچیلان گونلرده گلزار قارا باغه.
سنین اولسون. عزیزیم. بویله معلومون که.
من گلدیم.
من ایدیم آبیاری بو گلستانین ازل گوندن
یتیردیم تازه‌جه گوللر گنه من تازه‌دن گلدیم.
خیالین مهلك آزاری منی آز قالدی
ئولدورسون
قاییتدیم رهگذار قبردن. بیرتدیم کفن، گلدیم.
ویر آغجه. آل قاراباشی، گئدنده سویله. ای‌واقف،
سنین ایچون گتیردیم بیر بت سیمین بدن. گلدیم.

*

سیم ذقنین زلف پریشان آراسیندا،
گویا که، بیتیب آغ گل و ریحان آراسیندا.

صبحین ایشیقیدرمی و یا شعلهٔ سینه،
اول کیم آغاریر چاك گریبان آراسیندا.

ای مغ، سنه دوندوم، منه بیر قدر ائله، باری،
ائتمه منی بدنام مسلمان آراسیندا.

یا قسمت ایدەر واقفه حسنین ثمرین حق،
یا اینکه قویار باشینی میدان آراسیندا.

*

ازلدن بیزده بیر شکر لبی سه‌ودیك سه‌وه‌نلر تك،
اولوب رسوا آغیزدان-آغیزا دوشدوك سخنلر تك.

نولوردی کیم، اولایدیم قاصدین قوینوندا کی کاغذ
که، من‌ده قلعه‌یه بیر یول گئده ایدیم بو گئدنلر تك.

گل اندام‌لار صفای صحبتین یاد ائله‌ریك هردم،
باتار اعضامیزا تا صبحه‌دك توکلر تیکانلر تك.

کرم قیلمیش، بیزه اول لاله‌رخ بیر نامه گوندرمیش،
آچیب اونو تماشا ائله‌ریك برگ سمنلر تك.

نه خوش نقّاش ایمیش بو نامه‌نی، یارب، یازان کاتب،
هنر اظهار ائدیب، صورتده معجز گوسترنلر تك.

سفرده یار یانیندان گلن کاغذلری بیر-بیر
ئوپر واقف، باسار باغرینا هردم گل بدنلر تك.

مخمسلر

*

نه خوشدر باش قویماق بیر گلندامین قوجاغیندا.
تماشا ائلمك اول حلقه زلفه آغ بوخاغیندا.
دوروب اوندان. توتوب نازك الین گزمک اوطاغیندا.
قوجوب ـ قوجوب. اوتورماق گاه سولیندا. گاه ساغیندا.
سینه‌سینده سینه. بوینوندا قول. دوداق دوداغیندا.

اوزوندن. ائله‌ییب گستاخلیق. دستار زر آچماق.
یمندن دوگمه. اوندان صونرا بئلیندن کمر آچماق
چکب یاشماغین آغزیندان روان. لعل و گهر آچماق.
چخاریب جمله اثوابین. وجودین سر بسر آچماق.
همن بیر اینجی‌سین قویماق قارا لفون قیراغیندا.

اوزون ساچین قوجاقلاییب. توکوب قد بلندیندن.
توکوب مثل بنفشه ایگلمك هر بیر کمندیندن.
یاخاسین چاك ائدیب. کوکسون چیخاریب باغ و بندیندن.
اممب دویونجا شیرین آغ ممه‌نین شهد قندیندن.
قویوب لحظه باش. یاتماق گریبانین بوجاغیندا.

سمن جسمه ساریلماق. ائلمك بیر قدر راحتلر
آرالیقدا اولوب بیر ـ بیرینه لطف و عنایتلر.

یوخودان تئز دوروب صرف ائله‌ییب دورلو ظرافتلر
یویوب ال، اوتوروبن دیز به دیز ائتمك حكایتلر.
دیه‌ك بیر-بیرینه باشدان كئچن حالی فراقیندا.
ائدیب بیر مختصر صحبت، خبردار اولمامیش اغیار.
ینی‌دن آند ایچیب، شرط ائله‌ییب. عهدو ایمان. اقرار،
آلیب بیر بو اوزوندن. او اوزوندن بوسهٔ تكرار.
او زلف یاسمندن حسرتیله آیریلیب ناچار.
گنه واقف كیمی بیر دخی اولماق اشتیاقیندا.

*

بیلمنم مندن نیچون او سه‌وگیلی جانان کوسوب،
اوزومه باخماز دخی، بیر گوزلری مستان کوسوب،
آغلادیر قانلار منه، رخساره‌سی خندان کوسوب،
قارا گونلرده قویوب منی، مه تابان کوسوب،
کونلومین شهرین سراسر ائله‌ییب ویران، کوسوب.

باغریمی ویرمیش کسر کیرپیکلرین الماسینا،
آغلاماقدان گوزلریم دونموش ایکی قان طاسینا،
گئجه ـ گوندوز دوشموشم درد وغمین دریاسینا،
رحم قیلماز، آه کیم، ئوز عاشیق شیداسینا،
دردی ئولدوردی منی بیر ائلمز درمان کوسوب.

ائله که، گوره‌ر منی، یایلیق چکر رخسارینه،
بیر زمان قویماز تماشا ائله‌ییم دیدارینه،
دانیشار غیر یله، باخماز من قدیمی یارینه،
نه دیمیش مندن رقیب اول خوبلارین سردارینه؟
گلمیشم عرضه، نهایت، ائلمز دیوان، کوسوب.

بو قدر کیم، سویله‌ره‌م، توتماز منه قولاغینی،
یولونا اوز قویموشام، باسماز گوزه‌ل آیاغینی،
ئئیلرم جانیمین اولماق داخی ساغ قالماغینی،
دونده‌ریب اوزون، ییغیبدیر قاشینی، قاباغینی،
ای کونول، گل اولالیم بو دلبره قربان، کوسوب.

دانیشیب گولمز اوزونه اول پریوش واقفین،
سیندیریب کونلون، یاخیب جانین مشوش واقفین،
اول سببدن جانینا دوشموش بیر آتش واقفین،
جرم و تقصیری نه‌دیر، یارب، بلاکش واقفین
سویله‌رمم مونجا، ائشیتمز داد، الامان، کوسوب.

*

دلبر. نه دییم، سن کیمی جانان اله دوشمز.
زلفون کیمی هیچ زلف پریشان اله دوشمز،
لعلین کیمی بیر لعل بدخشان اله دوشمز،
بیر یئرده بئله حاکم لقمان اله دوشمز،
بیچاره‌لرین دردینه درمان اله دوشمز.

بیر ائله نظر لشگر مژگان علمینه،
گور نئجه کچیب حکمی اونون روی زمینه،
تبریز. شکی، گنجه و کابل شهرینه،
ایران ایله توران، حلب و مکه، مدینه،
بونلاردا بئله سن جیله‌یین جان اله دوشمز.

من عاشیق ایدیم. شوقی اونون وارایدی‌منده،
ئوز عاشیقینین گردنینی سالدی کمنده،
کشمیر. ختا، مصر. بخارا و ختنده،
موصل شهری. چین ایله ماچین و یمنده،
گرچه گزه‌لر روم. عربستان، اله دوشمز.

القصه‌که. یوز کافر اولا، یوزده مسلمان،
تورات ایله انجیل. زبور، آیت قرآن،
تفلیس. ایروان. شام وجبل، جمله طرابزان.
دربند، قوبا، باکی، شماخیله، صفاهان،
یوز سئیر اولونا کل داغستان، اله گلمز.

نه ماضی، مضارعده نوا خوان و خوش الحان:
نه مغرب و مشرقده عجایب بئله انسان،
فیهن و من حیث هو لیس کما کان،
بیلسه قدرین واقفین، ائلر اونا احسان.
از روز ازل من کیمی عطشان اله دوشمز.

*

آلدی جانیم ناز ایله او گوزلری شهلا پری،
لبلری پوسته، یاناغی لالهٔ حمرا پری،
جسمی گل، باشدان آیاغا قامتی رعنا پری،
سرودن یه‌یره‌ك، صنوبردن دخی بالا پری
یاورو لاچین گوزلی، توپغون سینه‌لی صونا پری.

گوزلری مستان، صراحی‌تك چکیلمیش گردنی،
قارا زلفی مشك و عنبر، آغ بدن گل خرمنی،
ساچلاری ریحان قوخولو، قوینو جنت گلشنی،
لبلری کوثر مکانی، آغزی شکر معدنی،
سوزی شیرین، ئوزی اما خسرو اعلا پری.

آل گییب، الوان له‌چك ئورتر، گلاب افشان چیخار،
ساناسان، برج فلکدن بیر مه تابان چیخار،
سئیرینه عالم سراسر هر طرف، هر یان چیخار،
عقل اوچار باشدان، اوره‌ك اوینار، جسددن جان چیخار،
گوز اوجیله هر کسه ائلر نهان ایما پری.

ای منیم ماهیم، سنه بو شهر، یو ائللر فدا!
باسدیغین تورپاغه هردم لاله‌لر، گللر فدا!
ساچینین هر مویینه یوز ساچی سنبللر فدا!
لهجهٔ گفتارینا گلشنده بلبللر فدا!
قاشینین بیر طاغینا قربان ایکی دنیا، پری!

واقفم، جانیم سنه هردم فدالار ائیله‌رم،
آه چکیب هجرینده قارغو تك صدالار ائیله‌رم،
در گهینده کلبنه چوخ التجالار ائیله‌رم.
گئجه ـ گوندوز عمرینه خیرو دعالار ائیله‌رم،
ساخلاسین دهرین بلاسیندان سنی مولا، پری!

*

ای صبا. یاره دیم کیم، آواره گوردوم واقفی،
غم الیندن بی کس و بیچاره گوردوم واقفی،
باغری اولموش سربسر صد پاره گوردوم واقفی،
عاقبت سالمیش ئوزون اودلاره گوردوم واقفی،
گئجه ـ گوندوز منتظر دیداره گوردوم واقفی.

بیر یانار آتش سالیب پروانه تك اعضاسینه.
اوخشاییبدیر دهرده عاشیقلرین رسواسینه،
ناله ائیلر گئجه ـ گوندوز. یالوارار مولاسینه.
باش قوشوب ائله سنین اول زلفونین سوداسینه،
بیر زمان باسماز آیاق بازاره، گوردوم واقفی.

قامت موزون ایله بیر سرو گلشن‌سن، گوزەل!
ایکی دنیانین صفا و ذوقینه تن‌سن، گوزەل!
ایتمگه گوزدن، کونولدن آیری‌سان، گن‌سن، گوزەل!
فکری، ذکری، دیدیگی، دانیشدیغی سن‌سن، گوزەل!
مایل اولماز هر یتن گفتاره، گوردوم واقفی.

قاشلار یندان آیری اول محرابی گورمز گوزلری،
ائلمز شمسه نظر، مهتابی گورمز گوزلری،
عارضین ایستر، گل سیرابی گورمز گوزلری،
آغلار ائله گئجه ـ گوندوز، خوابی گورمز گوزلری،
یاندیریبدیر جانینی اودلاره، گوردوم واقفی.

سویله کیم، باشین ایچون، بیر لطف قیل. ای گلعذار!
سالانیب سرو روان تك بو یانا ائیله گذار،
گئجه ـ گوندوز دردو غم ائتمیش منی جاندان بیزار،
گورمگه دیدارینی هردم چکر چوخ انتظار.
گوزلرین تیکمیش باخار یوللاره. گوردوم واقفی.

*

من جهان ملکنده، مطلق، دوغری حالت گورمه‌دیم.
هر نه گوردیم اگری گوردیم، ئوز گه بابت گورمه‌دیم.
آشنالر اختلاطینده صداقت گورمه‌دیم،
بیعت و اقرار و ایمان و دیانت گورمه‌دیم.
بیوفادن، لاجرم، تحصیل حاجت گورمه‌دیم.

خواه سلطان، خواه درویش و گدا بالاتفاق،
ئوزلرین قیلمیش گرفتار غم‌و درد و فراق،
جیفهٔ دنیایه‌در هر احتیاج و اشتیاق،
مونجه کیم، ائتدیم تماشا، سوزلره آسدیم قولاق،
کذب و بهتاندان سوایی بیر حکایت گورمه‌دیم.

هر صدا و سس که، دنیایه دولوب اکثر، اقل،
جمله مکر و آل و فن و فتنه‌در، جنگ و جدل،
درهم و دینار ایچوندر هر شئیه یاپیشسا ال،
مقتدی‌لرده اطاعت، مقتدالرده عمل،
بنده‌لرده سیم و بیگ‌لرده عدالت گورمه‌دیم.

خلق عالم بیر عجب دستور توتموش هر زمان،
هانسی عملی کونلی کیم، سن ائده‌ر اولسان شادمان،
او سنه، البته که، بدگولیق ائیلر، بی گمان،
هر کسه هر کس که، ائتسه یاخشیلیق، اولور یامان،
بولمادیم بیر دوست که، اوندان بیر عداوت گورمه‌دیم.

عالم و جاهل، مرید و مرشد و شاگرد و پیر،
نفس اماره الینده سربسر اولموش اسیر،
حقی باطل ائیلمیشلر، ایشلنیر جرم کبیر،
شیخلر شیاد و عابدلر عبوسا قمطریر،
هیچ کسده حقه لایق بیر عبادت گورمه‌دیم.

هر کیشی هر شی که، سه‌ودی، آنی بهتر ایسته‌دی،
کیمی تخت و کیمی تاج و کیمی افسر ایسته‌دی،
پادشاهلار دمبدم تسخیر کشور ایسته‌دی،
عشقه هم چوخ کیمسه دوشدی، وصل دلبر ایسته‌دی،
هیچ بیرینده عاقبت بیر ذوق و راحت گورمه‌دیم.

من ئوزوم چوخ کوزه‌کاری کیمیاگر ائیله‌دیم،
سکه‌لندیردیم غبار تیره‌نی زر ائیله‌دیم،
قاره داشی دوندریب یاقوت احمر ائیله‌دیم،
دانهٔ خرمهره‌نی دره برابر ائیلدیم،
قدرو قیمت ایسته‌ییب، غیر از خسارت گورمه‌دیم.

ائله‌ین ویرانه جمشید جمین ایوانینی،
یولا سالمیش، بیل که، بزم عشرتین چندانینی،
کیم قالیبدیر که، اونون غم توکمه‌ییبدیر قانینی،
دونه ـ دونه امتحان ائتدیم فلك دورانینی،
اوندا من برعکسلیکدن ئوزگه حالت گورمه‌دیم.

گون کیمی بیر شخصه گونده خیر ویرسن صدهزار،
ذره‌جه ائتمز ادای شکر نعمت آشکار،
قالماییبدر غیرت و شرم و حیا، ناموس و عار،
دیل‌یلر که، اعتبار و اعتقاد عالمده وار،
اوندان ئوتری من‌ده چوخ گزدیم، نهایت، گورمه‌دیم.

مختصر کیم، بئله دنیادن گرك ائتمك حذر،
اوندان ئوتری کیم، دگیلدر ئوز یئرینده خیروشر،
عالیلر خاك مذلتده، دنی‌لر معتبر،
صاحب زرده کرم یوخدر، کرم اهلینده زر،
ایشلرین ایشلرده احکام و لیاقت گورمه‌دیم.

دولت و اقبال و مالین آخرین گوردوم تمام؛
حشمت و جاه و جلالین آخرین گوردوم تمام،
زلف و روی و خط و خالین آخرین گوردوم تمام،
همدم صاحب جمالین آخرین گوردوم تمام،
باشه‌دك بیر حسن و صورت، قدو قامت گورمه‌دیم.

یا امام الجن و الانس و شهنشاه امور،
گئتدی دین الدن، بو گوندن بئله سن ائله ظهور،
قوپما کیم، شیطان ملعون ائیلیه ایمانه زور،
شعلهٔ حسنیله بخش ائت تازه‌دن دنیایه نور
کیم، شریعت مشعلینده استقامت گورمه‌دیم.

باش آغاردی، روزگاریم اولدی گون‌ـ‌گوندن سیاه.
ائتمدیم، صدحیف کیم، بیر ماه رخساره نگاه،
قدر بیلمز همدم ایله عمریمی ائتدیم تباه،
واقفه، یا ربنا، ئوز لطفینی ائیله پناه،
سندن ئوزگه کیمسه‌دن لطف و عنایت گورمه‌دیم.

*

مرحبا، سن بیزه، ای طرفه جوان، خوش گلدین!
پایینه پیشکش اولا باش ایله جان، خوش گلدین!
باس گوزوم اوسته قدم، سرو روان، خوش گلدین!
سنه مشتاق ایدی دل، غنچه دهان، خوش گلدین!
گل، گل، ای قمری صدا، طوطی زبان، خوش گلدین!

حقدن ایستەردیم، ایا یار وفادار، سنی،
خوش یتیردی منه اول قادر و غفار سنی،
قویمانام گئتمکه کیم، تا نفسیم وار، سنی،
گورمەدی یولدا، نه یاخشی، رقیب، اغیار سنی،
بئله بیوقته و پنهان و نهان، خوش گلدین!

صورتین کلک قضانین خط منقوشەسی‌در،
عمری جاوید قیلان لعل لبین توشه سی‌در،
زلفونون باد صبا عاشیق مدهوشه سی‌در،
بنده خانەسنین ئوز مطبخینین گوشه سی‌در،
عفو تقصیر بویور، شاه جهان، خوش گلدین!

نەزمان که، دیيەسن، ای گل‌خندان، گئدەرم،
بیل که، من‌هم دوشوبن دالینا گریان گئدەرم،
یعنی زلفون کیمی چوخ حالی پریشان گئدەرم،
ئوز آیاغینلا گلیبسن، سنه قربان گئدەرم،
ای قارا کیرپیگی اوخ، قاشی کمان، خوش گلدین!

چون گلیبسن، کرم ائت، سن دخی بیزدن گئتمه!
گورمه‌سم گر سنی بیردم، ئولرم من، گئتمه!
دولانیم باشینا، آللاهی سه‌وه‌رسن، گئتمه!
گئده‌ر اولسان. ینه گل، بیزدن ائله‌گن گئتمه!
قویما گل‌واقفی چوخ‌دا نگران، خوش گلدین!

*

ای قاشی کمان، کیرپیگی پیکان، قارا چارقات!
اولسون بئله جانیم سنه قربان، قارا چارقات!
سنسن نه‌گوزه‌ل گوزلری مستان قارا چارقات!
دردیندن اولوبلر جگریم قان، قارا چارقات!
دونوم باشینا زلفی پریشان، قارا چارقات!

مجلیسده صنملر باشیدر، شاه همایون،
گردن چکیبن اوتوری مینا کیمی موزون،
نیمتنه‌سی نیلوفری، پیراهنی گلگون،
بوخاغی، زنخدانی، قاباغی دولی آلتون،
قیلمیش ئوزونو جمله زرافشان قارا چارقات.

گور نئجه گلاب ایله قیلیب زلفنی پرنم،
دوروب دونه‌سن باشینا شانه کیمی هردم،
دیداری مبارك، قاشی‌در قبلهٔ عالم،
دنیادا آخی، من دخی چوخ گورموشم آدم،
بیر طرفه ملکدر، دگیل انسان قارا چارقات.

جمع ایتسه‌ن اگر یانینا خوبان جهانی،
بیر ذره‌جه سه‌ومم دخی غیرینی، سوانی،
سن ساخلا پناهیندا، خدایا، بو جوانی،
یولوندا پای‌انداز ائده‌رم باش ایله جانی،
اولسایدی بیزه بیر گئجه مهمان قارا چارقات.

شاهباز اوتوروب، سایه سالیب انجمن اوسته،
سالمیش ایکی یاندان لەچگی گل بدن اوسته،
بیر لالەدر اول. سان آچیلیبدر چمن اوسته،
غنچه کیمی یاشماغی چکیبدر دهن اوسته،
واقفدن ائدیر اوزونو پنهان قارا چارقات.

*

وه. بو باغین نه عجب سرو دل آرالاری وار.
هر طرف تازه آچیلمیش گل رعنالاری وار.
آچیلیب تازه و تر لالهٔ حمرالاری وار.
یعنی تفلیسین عجب دلبر زیبالاری وار،
ای کونول، سئیر ائله کیم، طرفه تماشالاری وار.

مرحبا، تفلیس ایمیش جنتی دنیا یئرینین.
یغیلیبدر اونا جمعیتی حورو پری‌نین،
من بو شهرین نه دییم وصفینی دلبرلرینین.
فی‌المثل، شکل و شمایلده، بلی، هر بیرینین.
مه تابانه برابر سرو سیمالاری وار.

اول قدردر بت نازك بدن و اینجه میان.
ائلهملك اولماز اونون وصفینی معلوم و عیان.
هر بیری نازو نزاکت بیله مین آفت جان.
جمله بیر جلوه‌ده، بیر شیوه‌ده، خوش سرو روان.
مست طاووس کیمی گردن مینالاری وار.

اوزلری پرتو مهر جهان آرا کیمیدر.
صفحهٔ سینه‌لری سیم مصفا کیمیدر،
لذت لهجه‌لری نطق مسیحا کیمیدر،
اللری معجزهٔ حضرت موسی کیمیدر،
دلر بالیقدا عجایب ید بیضالاری وار.

آلا گوزلر سوزولوب نرگس سیرابه دونوب،
آغ قاباقدا خم ابرولری محرابه دونوب،
لعل‌تك لبلرینین رنگی می نابه دونوب،
توکولوب گردنه ساچلار اوجی قلابه دونوب،
صونا جیققاسی کیمی زلف مطرالاری وار.

نه قدر وار ایسه بوخاق و زنخدان و یاناغ،
تازه گل یارپاغی تك قیرمیزی‌در نازك و آغ،
بیر-بیریندن گوتوروب شعله‌سینی مثل چراغ،
گورمه‌ییب کیمسه بئله قاش و گوز و دیش‌و دوداق،
ئوزگه بر بت صفت و صورت و اعضالاری وار.

باغ رضواندا اگر حوری‌و غلمان چوخدر،
بو گوزه‌للر کیمی مقبول و مزین یوخدر،
نسل بر نسل گوزه‌للیك بولارا بو یروقدر،
من گورنلر که، ملکدن، پری‌دن آرتیقدر،
هله دیرلر که، بولاردان دخی اعلالاری وار.

کثرت حسن که، خوش مرتبه‌در انسانه،
بخش ائدیبدر اونو حق دلبر گرجستانه،
یوخ سئوال ائتمك اگر مصلحت یزدانه،
نولا، یارب، سببی، باعثی بو خوبانه؟
بئله صورتلرین، البته که، معنالاری وار.

قالمیشام واله ومات‌و متحیر. دیلی لال،
ای خداوند جهان، گیزلی دگیلدر سنه حال،
بو نئجه سیب زنخدان، بو نئجه زیب و جمال
که، ویریبسن بولارا سن بو قدر عزو کمال،
نئجه کیم، وار جهان، صورت و اعضالاری وار.

بدن پاکی چکیب آب روان تك سولارا،
آغاریب تازه و تر جمله دونوبدر قولارا،
آب کر نسبت ائدیب بویلارینی قارغولارا،
نئچه شئیدن بئله ظاهر که، خدانین بولارا
نظر مرحمتی، لطف هویدالاری وار.

بیری حمام که، قدر تدن اولوب بذل و برات،
بیری کر سویی که، هر جرعه‌سی بیر آب حیات،
بیری بو خوبلیق و گویچك‌لیك و پاکیزه صفات،
بیری اولدر که، نجیب، اصلده عالی درجات،
عالمین سروری والی کیمی آقالاری وار.

یدی حمام، نه‌حمام که؛ سر منزل حور،
هشت جنت کیمی هر گوشه‌سی بیر مطلع نور،
بیر عجیب آب روان گرم قیلیب اوندا ظهور،
شکر تقدیرینه، ای قادر و قیوم و غفور،
لطفینین بنده‌لره نعمت عظمالاری وار.

منبع جودو کرمدن آچیلیر در خوشاب،
با صفا حوضه دمادم توکولور مثل گلاب،
گیرسه بیر کره اونا من کیمی بیر خانه‌خراب،
گئتمز اوندان دخی بیر جانبه مانند حباب،
گئتسه‌ده باده نه‌که منزل و مأوالاری وار.

گرچه، ای خضر، بولوبسان شرف فیض ازل،
ویرمه‌ییبدر کونول آسایشی اماسنه ال،
ایسته‌سن عمر دوباره، گوره‌سن طرفه گوزه‌ل،
بیرجه تشریف گتیر، تفلیسین حمامینه گل،
گور نئجه راحت جان بخش تن آسالاری وار.

بو اوجاق بویله اوجاقدر که، ایشیق آیه سالیر،
گون کیمی شعله‌سینی جملهٔ دنیایه سالیر،
تئز توتار خائن و بدخواهلاری وایه سالیر،
هر کیمین باشینا کیم، مرحمت و سایه سالیر،
ائله بیلسین اولارین دین ایله دنیالاری وار.

واقفا. سن‌ده‌که. یوخدر. بیلیرم، زهدو ریا،
شرط اخلاص گرك ائلیه سن ایندی ادا،
ائیله بو والی‌یه، اوغلانلارینا خیر دعا
ساخلاسین اونلاری ئوز حفظ پناهیندا خدا.
حاصل ائتسین نه قدر دلده تمنالاری وار.

ناز ایله تا اول بت زیبا کلیسادن چیخار،
سرکش و خندان و بی پروا کلیسادن چیخار؛
شاهدر گویا، گئییب دیبا، کلیسادن چیخار،
آچیبان طلعت گونش آسا، کلیسادن چیخار؛
شعله سالمیش عالمه کیم، تا کلیسادن چیخار.

شانه‌وش صیقل ویریب زلف بنفشه نسبته،
پرده مطلق توتماییب سیماو صدرو صورته،
قیل تماشا گردنه، سئیر ائیله قدو قامته،
قاش و گوز، غمزه، معاذالله. دونوبدر آفته،
ائتمگه دین ملکینی یغما کلیسادن چیخار.

لحظه‌ـلحظه ائللدیکجه ماه رخساری ظهور،
لمعه‌ـلمعه زیر برقعدن دوشر دونیایه نور؛
اونو بیر کره گوره‌ن دین‌دن اولور، البته، دور،
نئجه کیم، جنت سراییندن چیخار غلمان و حور،
او شکل بو دختر ترسا کلیسادن چیخار.

گل کیمی نرمیله نازك بیر هنده آغ بدن،
بیلمنم کیم، شعله‌در، یا خرمن برگ سمن،
دیشلری غلطان صدف، چون آغزی در لعل‌یمن،
آغ قاباقد! بیر گز اونون طاق ابروسین گوره‌ن،
مثیل مسجد ایلمز، حاشا، کلیسادن چیخار.

واقفم، تاکه، گوزوم ساتاشدی اونون قاشینا،
ایستەدی محراب و منبردن خیالیم داشینا،
ایندی بیلدیم که، نەگلمیش شیخ‌صنعان باشینا،
یا بودر کیم، تفلیسی غرق ائلەرم گوز یاشینا،
اول صنم وصلی منیمچون یا کلیسادن چیخار.

مستزادلار

*

یا ربّی، بو شهره او اوزی ماه گلیدی.
گئده‌یدی بو ظلمت.
مجموعهٔ خوبانه شهنشاه گلیدی.
ایده‌یدی عدالت.
هجران، منه سن چوخ ایله‌دین ظلم و ستملر
سندن ایده‌رم من.
فریادیما اول خسرو درگاه گلیدی،
گور کیم، نه شکایت.
بیله ایدی که، فرهاد کیمی تلخ مزاجم،
بیر داده یته ایدی.
اول آغزی شکر، سوزی شیرین خواه گلیدی،
ایده ایدی عنایت.
واقف، گئجه‌لر ائله‌مك اولماز غمه درمان.
گر اولماسا همدم،
آللاهدان اولوب لطف او همراه گلیدی،
قیل گونده مباهت.

*

ای زلفی سیه، سینه سی ابیض، گوزی آله،
نه طرفه جوانسان!
آغزین کیمی یوخ غنچه، یاناغین کیمی لاله،
گلزار جنانسان!

گورسه اوزونو مه یتر. البته، زواله.
خورشید جهانسان!
هیچ بنده سنه اولمایا، یارب که، حواله.
سن آفت جانسان!

سوز یوخ بوزنخدانه و رخه، خط و خاله،
خوبلیقدا عیانسان!
دیباچهٔ لوح قلمه کاتب قدرت
یازمیش سنی اوّل.

هیچ آدمه اوز ویرمه‌میش اصلا بئله صورت،
پر زینت و صیقل.
زلفون سوزی هر نسخه‌ده در، ای پری طلعت،
بیر شرح مطول.

گوگده یتیر یر متصل آیه، گونه خجلت،
حسنینده کی مشعل.
مژگانین اورار طعنه اوخون گوگده هلاله،
خوب قاشی کمانسان!

رفتار قدين ائلدی سايه كيمی پامال
شمشادی چمنده.
قان آغلاديز اول غنچهٔ خندانی مه وسال،
لعلينده كی خنده.

سلطان جهان سروری‌سن - صاحب اقبال،
آدم سنه بنده،
گفتارين ايده‌ر طوطی شكر شكنی لال،
هر نطقه گلنده.

سن خسرو اولوبسان، ولی، هر شهد مقاله،
شيرين زمانسان!
سنسن، صنما، جملهٔ خوبانه شهنشاه،
يوخ سن كيمی دلبر.

برق افقيندن كه، اوزون بير چيخا ناگاه،
خورشيده برابر.
سالير ئوزونو زير نقابه شفق ومه،
ماننده اختر.

انسان اولا بيلمز بو صفت پاك، منزه،
جمع اولسا سراسر؛
سن جنس ملك‌سن، يتيشيبسن بو كماله،
يا روح روانسان؟
اثنا عشره چاكر كمتر اولا واقف،
سرداری‌در اعلا،

خاك‌در اولاد پيمبر اولا واقف،
نئيلر دخی دنيا؟
اول گونده كه، هنگامهٔ محشر اولا، واقف،
توت دامن مولا،

فریاد رسین حیدر صفدر اولا، واقف،
خوف ائیلمه اصلا!
سن غرقسن هر چندکه، دریای وباله،
توفیق بولارسان.

*

سن غنچه کیمی هر بیر ایلدن دمده یاشینماق،
آرتیر بیزه یوز مرتبه اودلارینا یانماق،
من عاشیقم، ای گل، سنه، اولماز بونو دانماق،
ئولن گونه‌دك ائلله‌مزم سندن اوسانماق،
داخی نه یاشینماق، نه بورونمك، نه اوتانماق؟
بسدر بو دایانماق!

آللهما شکر، لاله یاناغیندا عیب یوخ،
دیشینده، دهانینده، دوداغیندا عیب یوخ...
بیر ذره‌جه زلفونده، بوخاغیندا عیب یوخ،
قاشیندا، گوزونده، قاباغیندا عیب یوخ،
داخی نه یاشینماق، نه بورونمك، نه اوتانماق؟
بسدر بو دایانماق!

من هاسنین اول مه اوزونو گورموشم یوز یول،
اوخ کیرپیگینی، شوخ گوزونو گورموشم یوز یول،
هم یولداشینی، هم ئوزونو گورموشم یوز یول،
شکر کیمی شیرین سوزونو گورموشم یوز یول،
داخی نه یاشینماق، نه بورونمك، نه اوتانماق؟
بسدر بو دایانماق!

من خود دگیلم بدنظر، ای گوزلری شهلا،
مندن اوزونو یاشیری‌سان سن ائله بیجا،
قویسان، ائله‌ییم اوزونه دویونجا تماشا،

ئولدوردون آخر، منده که، جان قالمادی اصلا،
داخی نه یاشینماق، نه بورونمك، نه اوتانماق؟
بسدر بو دایانماق!

غیری‌دن اگر که، ائله‌سن سن بو حجابی،
بیللم که، سوزوندر ولی مقبول و حسابی،
یوخسا، منی گورجك اوزونه چکمه نقابی،
گل، تانری ایچون، واقفه چوخ ویرمه عذابی،
داخی نه یاشینماق، نه بورونمك، نه اوتانماق؟
بسدر بو دایانماق!

معشرلر

*

ای بت طوطی زبان. گل که. مقالین ایسترم.
تشنهٔ دیدارینم؛ آب زلالین ایسترم.
ناز گرم و غمزهٔ چشم غزالین ایسترم.
اوز بیاضیده سنین ئوز خط و خالین ایسترم.
مطلع وجهینده ابروی هلالین ایسترم.
سایهٔ سرو قد طوبی مثالین ایسترم،
دمبدم ذوق تماشای جمالین ایسترم.
تار زلف مشك رنگ و روی آلین ایسترم.
قالمیشام هجرینده؛ گلزار وصالین ایسترم.
ای بت طوطی زبان. گل که. مقالین ایسترم!

گللر آچیلمیش. بو گون عیش و نشاطین وقتی‌در
گوشهٔ گلزارده فرش بساطین وقتی‌در،
تازه‌دن تجدید عقد ارتباطین وقتی‌در،
بزم عید وصله ترتیب نشاطین وقتی‌در،
انقضای فصل گلدن احتیاطین وقتی‌در،
علت عشقه علاج بقراطین وقتی‌در،
روضهٔ رضوان ایچون سئیر صراطین وقتی‌در.

عاشیق و معشوق آرا خوش انبساطین وقتی‌در،
هر زمان شیرین‌ـشیرین اختلاطین وقتی‌در،
ای بت طوطی زبان، گل که، مقالین ایسترم!
راه عشقینده سنین من جان و سردن کئچمیشم،
پاره‌ـپاره قیلمیشام کونلی، جگردن کئچمیشم،
یانمیشام پروانه‌لر تك، بال و پردن کئچمیشم،
هر سمن‌سا طره‌دن، هر سیم بردن کئچمیشم،
دلبر غنچه دهان، نرگس نظردن کئچمیشم،
لاله‌دن ال چکمیشم، گلبند تردن کئچمیشم،
ترك ایدیب دهرین صفاسین خیر و شردن کئچمیشم،
دیشلری ایچون مخزن در و گهردن کئچمیشم،
کوثری اونوتموشام؛ شهد و شکردن کئچمیشم،
تشنهٔ دیدارینم، آب زلالین ایسترم!

من سنین بیر عاشیق بی اختیارین اولموشام،
بیدل و بیجان و بیصبرو قرارین اولموشام،
شانه‌وش مشتاق زلف تابدارین اولموشام،
اینجه‌لیب ساعت به‌ساعت تارومارین اولموشام،
اوزون ایللر پای‌بند رهگذارین اولموشام،
رهگذارین اوزره، سرویم، خاکسارین اولموشام،
واله خال زنخدان و عذارین اولموشام،
بیر اونالماز دردمند انتظارین اولموشام،
شوخ نگاهیندان دوشوب شیرین شکارین اولموشام،
ناز گرم و غمزهٔ چشم غزالین ایسترم!

چونکه مشتاق اولموشام سن سرو سیم اندامه من،
اٸیلرم مژگانیمی خون ایله زرین خامه من،
یازارام هر گون سنه مهرو وفادن نامه من،

چوخ دیدیم همرنگ اولوم اول عارض گلفامه من،
قویماز اما چرخ گردون تئز یتەم بو کامه من،
یوخ عجب، دیسم سیه رو گردش ایامه من؛
دوشموشم سرحلقهٔ زلفون اوجوندان دامه من،
نه شراب لعل گونه مایلم، نه جامه من،
تیکمیشم گوز روز وصلیندن گلن بایرامه من،
مطلع وجهینده ابروی هلالین ایسترم!

تا گلیر گه‌ـ‌گه منه بادصبادن کاغذین،
جانیمی مدهوش ائدەر عنبر هوادن کاغذین،
برك گل‌تك دوشمز اول عطر فضادن کاغذین،
سانکی بیر عطاردر، گلمیش ختادن کاغذین،
دم وورار عیسی کیمی عمر بقادن کاغذین،
بیر عجب سر مشقدر مهر وفادن کاغذین،
ایشلەسین قاصد، کسیلمەسین آرادن کاغذین،
کم دگیلدر لوح طومار قضادن کاغذین،
آلسا مین زینت اگر مشکین قرادن کاغذین،
اوز بیاضیندا سنین ئوز خط و خالین ایسترم!

گوستریبدر، بیلمزم، لعلین نه لذت کونلومه،
دونه‌ـ‌دونه اونو فکر ائتمکدر عادت کونلومه،
اوندان ئوزگه گلمەییب شیرین حکایت کونلومه،
فرقتیندن قالماییبدر صبر و طاقت کونلومه،
قامتیندن آیری ظاهردر قیامت کونلومه،
وعدهٔ وصلین هاویرسین استقامت کونلومه،
سن ئوزون تا ائتمەیینجه بیر عنایت کونلومه،
چوخ یتر اغیاردن جورو اهانت کونلومه،
آفتاب شوقین آرتیرمیش حرارت کونلومه،
سایهٔ سرو قد طوبی مثالین ایسترم!

چون مراد خاطریمدر لعل لبدن سود عشق،
ائلرم هردم قارا باغریمی خون آلود عشق،
عرشه باشیمدان چیخار توك باشینا مین دود عشق،
هر رگیمدر آب سودادن دولی بیر رود عشق،
زاهد بی باك تك من اولمازام مردود عشق،
حالیا ملك ملاحتده منم محمود عشق،
وار امیدیم که. اولام من مقتدای جود عشق،
حق منه ائتمیش مسلم چوتکه هر موجود عشق
واقفم، سالدی منی آتشلره نمرود عشق،
قالمیشام هجرینده، گلزار وصالین ایسترم!

*

ای رنگ رخ آلینه حیران گل لاله،
جان قربان اولا سن کیمی بیر قاشی هلاله.
وه، جلوهٔ عشقین یتیشیبدر نه کماله،
تحسین گتیره‌ر گوگده ملایک بو جماله.
سئیر ائله‌میشم چوخ صنم حور مثاله،
اما. نه دییم، اولمامیشام بنده حواله،
بیر سن کیمی شکر دهن‌و طوطی مقاله.
تا عاشیق اولوبدر کونول اول عارض آله.
هم سلسلهٔ کاکله، هم دانهٔ خاله،
دائم چکه‌رم صبحه تکین هر گئجه ناله.

سندن که، جدا نوش ایده‌رم ساغر گلنار.
تند اولما، دونوم گوزلرینه. ئوز گه سبب وار.
عرض ائله‌ییم. اول طرهٔ عنبر، گل رخسار
قیلمیش منی بیر مشکل اولان دردە گرفتار،
اما یانارام آتشه پروانه کیمی زار.
یعنی که، اولالی سنه من عاشیق دیدار،
هرگز دگیل احوالیمه بیر کیمسه خبردار،
ناچار ایده‌رم درد دلیم ساقی‌یه اظهار،
لعلین که، دوشر یادیما، ای گوزلری خمار.
بو ذوقیله گاهی ایچه‌رم نئچه پیاله.

مینا و صراحیده‌که، واردر بو لطافت،
گر چکمه‌یه‌لر قامت و گردن سنه نسبت،
هرگز من ایلردیم می دخی اونلارا الفت؟
هجرینده یتر جانیما چوخ محنت و کلفت،
ایسترسه منه گونده چکیب تیغ سیاست،
ئولدورملك ایچون اوز قویا قاتل کیمی فرقت،
شیرین دهنین تا اولا بیردم بیزه قسمت،
صابر اولورام وار نه قدر جاندا سلامت،
سنسیز، نه روادر، من ایده‌م عیشله عشرت،
بسدر منه شوقیم که، اولور جام وصاله.

اوخشار، دییره‌م، لبلرینه بادهٔ گولگون،
اونونچون اولور هردم اونا رغبتیم افزون.
معذور توت، اولدوم بئله شوریده جگرخون،
چوخ اولموشام آشفته، پریشان دل و محزون،
زیرا که، سنین دانهٔ خالینده‌کی افسون،
دل مرغینی ائتمیش گره زلفونه مفتون،
جمع اولسا اگر بیر یئره لقمان و فلاطون،
یوخ چاره دخی باده‌دن ئوزگه منه اکنون،
هجران گونی دل‌خسته اولان دمده بو معجون
بیر واسطه‌در دفع غم و درد و ملاله.

واقف کیمی کیم، دم وورارام زلف سیادن،
اعضامه دوشر لرزه سراسر بو نوادن،
طنبور صفت جوش ایله‌رم ضرب هوادن،
ایندی منی هرکس گوره‌ر اولسا رفقادن،
بیر تاره برابر توتار اول چنگ دوتادن.
قانون بئله‌در فرقهٔ عشاقه بنادن،

سن جا هلسن، یوخ هله علمین بو ادادن،
یوخدر خبرین، هیچ دیمزسن، فقرادن.
بیر کره دوشنده خبر آل باد صبادن،
ساچین هوسی گورکه، منی سالدی نه حاله؟

ودادی ایله مشاعره

واقف

ای ودادی. سنین بو پوچ دنیادا
نه دردین وار که، زار-زار آغلارسان؟
آغلامالی گونون آخرتده‌در،
هله ایندی سنده نه وار، آغلارسان؟

ودادی

واقف. نه چوخ یان. باش-آیاق آتارسان.
ممه دیرسن. نه بو قدر آغلارسان؟
سنین‌ده باشیندا محبت بینی
اگر اولسا. ائلر اثر. آغلارسان!

واقف

تا جسدین جدا اولماییب جاندان،
بیل ئوزونو آرتیق سلطاندان، خاندان.
غریبلیك. آیریلیق ندر که، اوندان
بو قدر چکیبن آزار. آغلارسان؟

ودادی

آغلاماق که. واردر، محبتدن‌در،
شکسته خاطرلیك مرحمتدن‌در،

اصل بونلار جمله مروتدن‌در؛
اولسا اورگینده، بتر، آغلارسان!

واقف

سای غنیمت دیریلگین دمینی،
کئچن همدملرین چکمه غمینی؛
عقلین اولسون، سیل گوزونون نمینی.
دخی گری گلمز اونلار، آغلارسان!

ودادی

آغلاماق مؤمنین علامتی‌در.
نبی‌نین دینینین خوش عادتی‌در،
اگر بیلسن، حقین کرامتی‌در،
تا گئدینجه نور بصر، آغلارسان!

واقف

الیندن کندینی آلدیران فلك.
اینکلره بوزو سالدیران فلك.
یارو یولداشینی ئولدورن فلك،
مگر سنی بئله قویار. آغلارسان؟

ودادی

نئیلرسن سویله‌میش بوزو-اینگی.
بیزیمله ائله‌میش بئله جنگی،
حضرتقلی بیگین آغ دگنگی—
آلیبسان الینه، مگر، آغلارسان؟

واقف

کیمدر ایندی بو دورده اول آدم،
پری‌سی یانیندان هیچ اولمایا کم؛
قارالیرسان بولوت کیمی دمادم،
آغ یاغیش‌تك یاشین یاغار، آغلارسان.

ودادی

بیلیرم، چوخ اوشاقسان، اوره‌گین توخدر،
لهوولعب ایله هوسین چوخدر،
قوجالیق اثری کونلونده یوخدر،
هله صونرا عقلین کسر، آغلارسان!

واقف

طوی، بایرامدر بو دنیانین عذابی،
عقلی اولان اونا گتیره‌ر تابی،
سنین‌تك اوغلانا دگیل حسابی،
بیر شیدن ایپله‌ییب غبار، آغلارسان!

ودادی

اوغلان، سن اوشاقسان، جوانسان هله،
ینی‌جه جسمینه دوشوب ولوله،
تازه‌جه دگنگ آلیبسان اله،
قائم توت که، ناگاه دوشر، آغلارسان.

واقف

بیدماغ اولماقدان نه دوشر اله،
شکر ائله آللاها گز گوله‌ـگوله!
اوشاق‌ها دگیلسن تئز‌ـتئز، ها بئله
کونلونون شیشه‌سی سینار، آغلارسان!

ودادی

اوزاقدان باخ، یاخشی فهم ائت ساتیره،
بو ایش باخماز هیچ کونوله، خاطیره،
ایستر یوز ایل بو یوللارا قات زیره،
بیره گون یانار جان‌و جگر، آغلارسان!

واقف

کئچن ایشدن مرد ایگیدلر پوزولماز،
آتالار دییبلر: «توکولن دولماز».
قاتیق ایچون قیشدا آغلاماق اولماز،
انشاءالله، گلر بهار، آغلارسان!

ودادی

دولتیندن یئتدیك نان و نمکه،
دوشدوك ایندی جاد و قاتیق یئمگه،
سوز که، چوخدر، یئری یوخدر دیمگه،
اگر بیلسن، ای بیخبر، آغلارسان.

واقف

ایچ قاتیقی، یه داری‌نین جادینی

نئیلرسن دنیانین دادلی زادینی،
سنه اولور او زهرمار، آغلارسان!

ودادی

ای منه گوستره‌ن قاتیقی، جادی،
اونو ییه‌ن تاپار کل مرادی،
دنیانین سنه‌ده لذتی، دادی،
بیر گون اولار آخر زهر، آغلارسان!

واقف

نئچه که، دیری‌سن، ئولی دگیلسن،
قوجالیبان یایلار کیمی اگیلسن،
پادشاهسان اگر ئوزونو بیلسن،
نیچون اولوب جاندان بیزار، آغلارسان!

ودادی

ائله‌که، تاخیللدی بورنونا چشمك،
قوجالیق ال ویریب، دخی نه‌شیشمك...
اوشاقلار ایچینه دوشر گولوشمك،
سنین‌ده آجیغین توتار، آغلارسان!

واقف

یاوز چوخ قوجالان بایاتی سه‌وه‌ر،
گاه ئوگونر، تك‌تك ئوزوندن دییه‌ر،
سن‌ده یتیشیبسن اوحده مگر،
بئینینه بایاتی اویار، آغلارسان؟

ودادی

گلّ قار اباغین آب حیاتی،
نرم نازك بایاتیدر، بایاتی،
اوخونور مجلسده خوش کلماتی،
اوخ کیمی باغرینی دلر، آغلارسان!

واقف

مخمس دیمگین سیر کلنیبدر،
بایاتیدا ذهنین زیر کلنیبدر،
قوجالیبسان، قلبین کوکر کلنیبدر،
ایشدن‌ـگوجدن اولوب بیکار، آغلارسان.

ودادی

گل دانیشما مخمسدن، غزلدن،
شعر حقیقتدن، مدح گوزه‌لدن،
سنین‌که، حالینی بیللم ازلدن،
اثله دییب جانان، دلبر، آغلارسان.

واقف

یتمیشده که، بئله نم گله گوزه.
کسمه‌یه آراسین، باخمایا سوزه.
اول زمان که، یاشین یتیشر یوزه
گل گور، اوندا نه بیشمار آغلارسان.

ودادی

ساری چوبان اوغلی گلسین یانینا.
آخوند دییه جانین قاتسین جانینا.
خانین شوکتینه، سنین شانینا.
او یاخشی مخمس دوزه‌ر. آغلارسان.

واقف

ندندر بنیزین هیچ اولمور دورو.
ساویلیب بستانین، اولوبدر قورو.
او زمان که، سنه
گوزلرین چاناخدان چیخار. آغلارسان.

ودادی

دردلرینه درمان اولماز هیچ کسین.
ابوبکره هر گز یتیشمز سسین.
میتیلین آلتیندا قالار نفسین.
مرغ روحین گوگه اوچار. آغلارسان.

واقف

بیر گون چوکر قاباغینا عزرائیل،
دییه‌ر، ای کور بنده. غفلتدن آییل،
گوره‌رسن بیر غریب شکل و شماییل.
اوره گینه قانلار دامار، آغلارسان.

ودادی

عزرائیل که، چنگل سالار جانینا،
چه‌وریلیب باخارسان هر بیر یانینا،
او زماندا سنین آه ـ افغانینا،
نه بیر گلین، نه قیز یتر، آغلارسان.

واقف

اونون چنگلی که، اعضایه دوشر،
چاخناشار جسدین لرزه‌یه دوشر،
تمام سوموکلرین وای‌ـوایه دوشر،
دیری‌کن دری‌نی سویار، آغلارسان.

ودادی

آخرت سوزونو سالما یادینا،
درست دگیل، مطلق، اعتقادینا،
محشر گونی کیمسه یتمز دادینا،
فریادین فلکه چیخار، آغلارسان.

واقف

یانارسان، تپه‌دن چیخار توتونون،
توتوشار بوغازین، کسیلر اونون،
هله واردر بوندان بتر پیس گونون،
عقبایه ائدنده سفر آغلارسان.

ودادی

مؤمن اولوب قلبین اولسایدی سالم،
بیلردین خدانین اولدوغون کریم،
سنه کرم ائلر عزیز و حکیم،
نه چکرسن خوف و خطر، آغلارسان.

واقف

چون گئدەرسن او قارانلیق، دار یئرە،
قونشو اولماز چاغیراندا سس ویرە،
بیر کیمسه تاپیلماز قاپیندان گیرە،
گورەرسن دورد طرف دیوار، آغلارسان،

ودادی

مؤمنم، ذکریمدر دائم الهی،
اوزاقدر کونلومدن کل مناهی،
عفو اولور مؤمنین جمله گناهی،
سنین‌ده کونلوندن کئچر، آغلارسان.

واقف

ظاهر اولور ایکی شخص غضبناك،
اللرینده ششپر، چاپك و چالاك،
اونلاری گورەنده زهرین اولور چاك،
قوتون قورور، نطقین باتار، آغلارسان.

ودادی

منکر سوزی، سوآل سوزی، سین سوزی،
سوز بیر گرك، نه دانیشماق مین سوزی،
دنیا، آخرتدن بئله دین سوزی،
الین یوخدر، بس مختصر، آغلارسان.

واقف

بو یانیندان چیخار او ظالم شیطان،
سو گوسترەر، سندن تا آلا ایمان،
نه عمر تاپیلار، اوندا نه‌عثمان،
هر بیری بیر یاندا باتار، آغلارسان.

ودادی

مزارین. محشرین حقدر جهتی،
محروم قالماز محمدین امتی،
سن که، ترك ایدیبسن تمام سنتی،
چوخ چکرسن غضب، قهر، آغلارسان.

واقف

چونکه ایشین چپ دوشوبدر ازلدن،
فایدا اولماز ائله‌دیگین عملدن،
ملك ویره‌ر دفترینی سول الدن،
گناهینی بیر-بیر سایار، آغلارسان.

ودادی

ملکلر که، گلر صاحب عزتدن،
آییرا مؤمنی عاصی ملتدن،
گوره‌ر که، دگیلسن اهل سنتدن،
سنی یولوم - یولوم یولار، آغلارسان.

واقف

او گونده‌کی، قاچار پدردن پسر،
گوودنه چولغاشار ایلان سربسر،
سو ویرمز ایچه‌سن ساقی کوثر،
کباب تکی باغرین یانار، آغلارسان.

ودادی

اوّل بوبکردر پیغمبره یار،
عمردر اسلامی ائله‌ین اظهار،
عثمان ذوالنورین، حیدر کرار،
اولارلار ساقی کوثر، آغلارسان.

واقف

چون تپمت ائدیبسن او هشت و چارا،
الین نئجه یتر سنین اونلارا،
قاپی‌لاردا دولانیرسان آوارا،
گور باشینا گلر نه‌لر، آغلارسان.

ودادی

ابو بکر، عمر، عثمان و علی
جمله هشت و چهار امام ولی،
نعمان و شافعی، مالك، حنبلی،
اونلاری جمیعا ازەر، آغلارسان.

واقف

اول زمان که، قاینار کلّه‌ده بثیین
امام اعظم دانار سوزون، هر شئیین،
هیچ اوزه من باخا بیلمنم دیین،
سنی گورجك گوزون یومار، آغلارسان.

ودادی

آللاهین که، هیچ چکمزسن منتین،
ترك ایدیبسن پیغمبرین سنتین،
نه گورەرسن معصوملارین حرمتین،
اگر آغلامازسان، اگر آغلارسان.

واقف

هشت و چهار چون حالینی دویارلار،
سانما سنی ئوز حالینا قویارلار،
اوّل اونلار سنی دیری سویارلار،
سوموگونی تا گومرلر، آغلارسان.

ودادی

او زمان که، محشر خلقی دورارلار،
دیوان اولوب سورغو-سئوال سورارلار،
اگر سنی بو مذهبده گوره‌رلر،
یئر به یئر بودایبب، ازه‌ر، آغلارسان.

واقف

دیمه که، دادیمه یتر مالکی،
دردە دوشر سندن بتر مالکی،
قاچار ایلیم-ایلیم ایتر مالکی،
یاشینیب بیر یئرده یاتار، آغلارسان.

ودادی

حشره‌دك قالارسان آه‌و زار ایلن،
حسرتیلن، چوخ-چوخ انتظار ایلن،
گلز ایلن، عقرب ایلن، مار ایلن،
آغزینادك قبرین دولار، آغلارسان.

واقف

چوخ کیمسه‌لر قیل کورپودن آسیلار،
حنبلی‌نین قاراولی باسیلار،
قورخوسوندان بیر بوجاغا قیسیلار،
دینه بیلمز، مات-مات باخار، آغلارسان.

ودادی

حسن کاشی‌نین تا باشین کسرلر،
کسیب اونو جهنمدن آسارلار،
قیزدیریب- قیزدیریب اودا باسارلار،
اونو گوروب عقلین چاشار، آغلارسان.

واقف

شافعی‌نین اولماز او قدر سوچو،
اوْلدن آخره آیری‌دیر کوچو،
گلر فرشته‌لر، اما بو اوچو،
توتار بیر-بیرینه چاخار، آغلارسان.

ودادی

شافعی‌نی امام‌لاردان آییرما.
عمه‌خانی گوروب ریا قاییرما.
بو سوزلری لزگی ایچره بویورما.
سنی قالمیقلارا ساتار، آغلارسان.

واقف

قبردن‌که، چیخیب گئده‌رسن شاما.
او گونلرین دونر طویا، بایراما.
الین یتمز پیغمبره، اماما،
قیامت باشینا قوپار، آغلارسان.

ودادی

قاپیلاردا چوخ توخونا-توخونا.
عمردن، عثماندان، گزمه ساخینا.
اولارسیز که، هیچ قویمازلار یاخیما.
دوگه-دوگه ئولدوره‌رلر، آغلارسان.

واقف

عقلین اولسون، اون ایکی امامه اینان.
فایدا ویرمز صونرا اولماق پشیمان.
یقین بیل که، قورولاجاقدر میزان،
عملین قارشیندا دورار، آغلارسان.

ودادی

امامَلار ها دگیل سنین یولداشین،
اولسایدی، گوزونده اولاردی یاشین،
سن عقلده واردر نئچه قارداشین،
اولور ـ اولسون، سن مقرر آغلارسان.

واقف

وقتکن، دلی اولما، گل ائشیت مندن،
گزمه، یالوار ـ یاپیش اونلارا گندن،
اما قورخون اولسون ابوالحسن‌دن،
سنی ازیم ـ ازیم ازه‌ر آغلارسان.

ودادی

قوللوق ائتمه‌ییبسن ابوالحسنه،
گلمه، او گونونده یار اولا سنه،
یتیشمز دادینا هیچ بیر کیمسنه،
قالارسان ناعلاج، ناچار، آغلارسان.

واقف

آخر سنین نئجه حالدر بو حالین،
هانسی مطلبده‌در فکرو خیالین؟
وعده گونی آتین، قویونون، مالین،
اگر دوغماز، اگر دوغار، آغلارسان.

ودادی

چون سئومزسن آتی، قویونی، مالی،
ائشیتمزسن هرگز بو قالمقالی،
بس ندیر ییغیبسان نئچه عیالی،
دوغماز، شاد اولارسان، دوغار، آغلارسان.

واقف

هیچ آختارما شاه حیدر علی‌نی،
امام و همامی، تمام ولی‌نی؛
ییغ باشینا تیپیك آتان دلی‌نی،
اولار که، بیر-بیرین قیرار، آغلارسان.

ودادی

تانیرسان شمکیرلی ولی قاضی‌نی،
حسن کاشی‌نی، نصیر طوسی‌نی،
ترك سنت اولان تمام عاصی‌نی،
گوره‌رسن دوزخه گیره‌ر، آغلارسان.

واقف

امام که، ایر اقدیر اعتقادیندان،
تمام بیلدیکلرین چیخار یادیندان،
او زمان چکیلر آه نهادیندان،
فریادین فلکه چیخار، آغلارسان.

ودادی

اولان پیغمبرین دوغری راهیندا،
خدا ساخلار اونو ئوز پناهیندا،
سنی هر کیم گوره‌ر حق درگاهیندا،
قاتار قاباغینا قووار، آغلارسان.

واقف

باشینا جمع اولوب عقلین ییغیلماز،
او سببدن دردین، غمین داغیلماز،
سنین مالین بوزو سالیب ساغیلماز،
هر کس اینگینی ساغار، آغلارسان.

وادی

شیطان که، دنیادا آلدادیر کیمی،
خوش گلیر او کسه دنیانین دمی،
چوخ ییغما باشینا حورو صنمی،
غافل، ئوز گه‌لره گئدر، آغلارسان.

واقف

جینمه گئتسین گئده‌ن همدملر،
اولار ایچون چکمه سن بونجه غملر.
کئچن گونلری که، ایندی بودملر،
دلی کونول عبث آنار، آغلارسان.

وادی

گوز نیچون آغلاییب توکمه‌سین نمی،
حیوان ها دگیل که، چکمه‌یه غمی،
عقلین اولسا، آنیب یاری، همدمی،
لیل و نهار، شام و سحر آغلارسان.

واقف

حق پیغمبره، او چار یاره،
تمام امامرا، هشت و چهاره،
اویماسان، یانارسان دوزخده ناره،
کیمسه اولماز سنه یاور، آغلارسان.

وادی

ناحق یئره اهل حقه دگنلر،
پیغمبرین دوغری یولون اگنلر،
آزغین-آزغین چار یاره سوگنلر،
چاقچال تک دوزخده اولار، آغلارسان.

واقف

که یاردیر اوره گینین یاراسی؛
بو وقته‌دك اولمابیبدر چاراسی؛
اوزون ایللر کسیلمه‌ییب آراسی،
شام و سحر، لیل و نهار آغلارسان؛

وادی

بیر گوز که، آغلاماز، هم توکمز یاشی،
البته، خالی‌در بئیینی، باشی،
اولماسا، یاد ائلر یارو یولداشی.
هردم که، یادینا دوشر، آغلارسان.

واقف

او قدر دولاندین ساغدان و سولدان
دولتی، خانی‌دا چیخاردین یولدان،
قویمادین که، ویره پارچادان، پولدان.
سنی خلعت اهلی توتار، آغلارسان.

وادی

چوخ بولانما بو دنیانین قانینا،
وفا یوخدر سلطانینا، خانینا،
داناسینی بیر گون قویماز یانینا،
بیزیم اینك کیمی تپر، آغلارسان.

واقف

دنیا ایشینده که، قوچاقسان قوچاق،
ئولودن قیوراقسان، دیری‌دن قاچاق،
بیر گون ساغ اولورسان، بدی گون ناچاق،
عورتلر باغرینی اوزر، آغلارسان.

ودادی

سنی قامیشلیقدا یاشیران فلك،
عقلینی باشیندان چاشیران فلك.
میخانه‌دن تئز-تئز دوشوره‌ن فلك،
بئله قویماز بیر گون سوره‌ر. آغلارسان،

واقف

ئولندن صونرا او گروه ناجی.
مزارینا سالماز سایه قیقاجی.
ئوزوندن ایره‌لی چوروك آغاجی،
آغزی‌نین اوستوندن چکر، آغلارسان.

ودادی

آللاه ربّندر، محمد شفیع،
کل حاله اولدر علیم و سمیع:
دگیلمی یغفرالذنوب جمیع،
او گونده گوزلرین گوره‌ر، آغلارسان.

واقف

مینرسن قاطری سوره بیلمزسن.
یولون آلتین. اوستون گوره بیلمزسن.
خان گلر. یئریندن دورا بیلمزسن،
قلعه بیگی قولوندان توتار، آغلارسان.

ودادی

آغ قیز اوغلی پیری دنیا قارداشین،
حاتم خان آقادیر سینده یولداشین،
ساری چوبان اوغلی گوزه‌ل دینداشین،
نه چکرسن سن دردو سر، آغلارسان.

واقف

سوروشارلار سندن نئچه خبری.
اوستونه چکرلر تیغ و تبری.
سویلرسن سوزونی دلی. سرسری.
هر بیری بیر یاندان بو دار، آغلارسان.

ودادی

اولوناندان صونرا سورغون‌ـسو آلین.
ینه آغلاماقدان اولماز مجالین.
ساویلماز باشیندان بو قالمقالین.
هر لحظه‌ده هزار ـ هزار آغلارسان.

واقف

منکر، نکیر نئجه اولسا ئوتوشر.
سورکه، صونرا ایشین هارا یتیشر؟
دیوار گلر بیرـبیریله بیتیشر.
سنی اویوم‌ـاویوم اویار، آغلارسان.

ودادی

اوخورام، گر جرمیم وار ایسه عظیم.
ان الله هو التواب الرحیم.
حقین اولدوغونا غنی و کریم.
ازل ائتمه‌ییبسن باور، آغلارسان.

واقف

قیل کورپودن تاکه، سورچر آیاغین.
جهنم خوفیندن یاریلار یاغین.
قورخما، ینه علی اولار دایاغین.
اگر آنیب هشت‌وچهار آغلارسان.

ودادی

شیعه خلقی تمام دولار دوزخه،
قالارلار دوزخده اود یاخا-یاخا،
محالدر که، بیری دوزخدن چیخا،
جمله اولار زیر و زبر، آغلارسان.

واقف

واقف، گرچه عذابی وار دنیانین،
سن نیچون خوفینی چکرسن آنین،
توتوبسان اتگین شاه مردانین،
او گولر — گولرسن، آغلار — آغلارسان.

ودادی

اهل سنت والجماعت پیوسته،
گئدرلر جنته دسته به‌دسته،
او گونده شاد اولار ودادی خسته،
سنی یانلیش گوروب گولر، آغلارسان.

ملاپناه واقف

واقفین شعرلری او قدر روان، ساده و او قدر
شیریندیر که، آدام اوخوماقلا دویمور.
بوتون کتابی بیردن گوتوروب باشینا چکمك
و ایچمك ایسته‌ییر.
سلمان ممتاز

ملاپناه واقفین حیاتی و یارادیجیلیغی آذربایجان تا-
ریخینین صون درجه بحرانلی، صون درجه مرکب و
کشمکشلی دورونه تصادف ایدیر. بوزمان ذری خلقی ئوز
ملی استقلالیتینی قوروماق ایچون آردی-آراسی کسیلمه-
دن آذربایجانین اوزرینه آخیشیب گلن یادائللی استیلا-
چیلارلا ئولوم-دیریم مبارزه‌لری آپاریردی. هله بو آز
ایمیش، آیری-آیری ولایتلرده حکمرانلیق ائدن یئرلی
خانلاردا بیری بیری ایله چکیشیردیلر. بئله‌لیکله ئولکه
قایندار قازانا بنزه‌ییردی.

آذربایجان تاریخینین بئله بیر مسئول دورینده داهی
شاعر، گورکملی دولت خادمی کیمی پارلایان واقف ئوز
خلقینین ئولمز شخصیتلری سیراسیندا ان فخری یئرلردن
بیرینی توتور.

م. پ. واقفین ترجمهٔ‌حالی حقینده مفصل و آردیجیل
معلوماتیمیز یوخدور. چونکه خارجی استیلاچیلارین آذر-
بایجان تورپاغینا ائتدیکلری باسقینلار نتیجه‌سینده شا-

عرین و اونون معاصرلرینین الیازمالاری ایتیب باتمیش، اونون حقینده بیزه چوخ‌آز معلومات گلیب چاتمیشدیر. بوناگوره واقف‌شناسلار اوزون ایللر بویی مختلف‌تاریخی منبعلری آراشدیریب ئوگرنمیش، واقفین مختصر ترجمهٔ حالینی چوخ چتینلیکله ترتیب ائتمیشلر.

آذری عالملرینین مختلف منبعلردن توپلادیقلاری معلوماتدان ئوگره‌نیریک که، واقف ۱۷۱۷-نجی ایلده آذر-بایجانین قازاخ محالینین قیراق صلاحلی کندینده دوغول-موشدور. اوشاقلیغندا شفیع افندی آدلی تانینمیش بیر مدرسین یانیندا تحصیل آلیب عرب و فارس دیللرینی مکمل ئوگرنمیش، گنجلیک ایللریندن باشلیاراق ئوزوده مکتب آچیب معلملیک ائتمیشدیر. بوناگوره خلق آرا-سیندا ملاپناه آدلاندیریلمیشدیر.

م. پ. واقف قازاخدا یاشایارکن اونون یوردی‌بحرانلی ایللر کئچیریردی. خارجدن ائدیلن باسغینلار و فئودال ئوزباشینالیغی قازاخ محالینین اهالیسی ایچون دوزولمز حیات شرایطی یاراتمیشدی. اودرکه، محالین چوخلی کوچری عائله‌لری دوغما یوردلارینی ترک ایدیر، گنجه و قاراباغ خانلیقلارینا سیغینیردیلار. قازاخ محالینی‌ترک ائده‌نلرین ایچریسینده ملاپناه واقفین‌ده عائله‌سی وارایدی.

واقف ۱۷۵۹ نجی ایلده قازاخدان کوچوب قاراباغین جوانشیر محالینین ترترباسار ناحیه‌سینده ساکن اولور و بورادا مکتب آچیب معلملیک ائدیر. گورونور، واقفین گذرانی بورادادا اوقدرده یاخشی کئچمیر. او، شوشایا کوچور، شهرین ساعاتلی محله‌سینده سه‌ودیگی مکتبدار-لیق پیشه‌سینی دوام ائتدیریر. شوشادا او، گوزه‌ل شاعر، عالم و مدرس کیمی شهرت تاپیر، چوخ کئچمه‌دن اونون بو شهرتی قاراباغین حکمداری ابراهیم خانادا چاتیر،

شاعر سارایا دعوت ایدیله‌رك اولجه ائشیك آغاسی، سونرا باش وزیر تعیین ائدیلیر.

واقفین سارایدا یوکسك وظیفه داشیماسی تخمیناً ۲۷ ایل دوام ائتمیشدیر. بو ایللرده او، خانین ان اینانیلمیش مشاوری اولموش، سارایین سیاسی حیاتینا، خانلیغین دولت ایشلرینه، خصوصاً خارجی سیاستینه استقامت ویرمیشدیر. «قاراباغ‌نامه» لرین مؤلفلری بیر آغیزدان تصدیق ائدیرلر که، ابراهیم خان جوانشیر دولتین کل اختیارینی واقفه اعتبار ائتمیش. بوتون ایشلرینده اونون مصلحتی ایله داورانمیشدیر. سارایدا چالیشدیغی دورده واقفین شهرتی قاراباغین حدودلارینی آشاراق قونشو خانلیقلارا، همچنین ایرانا، گورجستانا، روسیه‌یه‌ده یاییلمیش، او. زمانه‌سینین اوزاق گوره‌ن دولت خادمی. ماهر دیپلوماتی کیمی تانینمیشدیر.

بو ایللرده واقف تیفلیسه گئدیب. گورجستان والیسی ایله دیپلوماتیك دانیشیقلار آپارمیش. قاراباغ سارایینین روسیه دولتی ایله، همچنین قونشو خانلیقلارلا سیاسی مناسبتلرینه رهبرلیك ائتمیشدیر. بودورده خانلیغین، دیمك اولار که. بوتون دیپلوماتیك سندلری واقفین‌قلمیندن چیخمیشدیر. آرخیو آراشدیرمالاریندان معلوم اولور که، قاراباغ خانلیغینین واقف طرفیندن یازیلمیش دیپلوماتیك مکتوبلاری اوزمان روسیه پادشاهینین سارایینداا بویوك تأثیر باغیشلامیش، بومکتوبلار دیپلوماتیك نقطهٔ نظردن تورکیه‌دن و ایراندان آلینان مکتوبلاردان اوستون توتولموشدور.

م. پ. واقف آذربایجان تاریخینده مختلف بیلیك ساحه‌لرینه ییه‌لنمیش، یوکسك استعداد صاحبی، نادربیر شخصیت‌دیر. قاراباغ تاریخینه دایر اثرلردن و شاعرین معاصرلرینین زمانه‌میزه گلیب چاتان خیردا - پارا خاطره-

لریندن بیز ئوگرەنیریك كه، واقف آیین توتولماسینی قاباقجادان خبر وئرەر، مهارتله آت مینر، سرراست گولله آتار و دیمك اولار كه، هر ایشدن باشی چیخارمیش. یازیلانلارا گوره شوشادا بیرسیرا بویوك عمارتلر واقفین لایحەسیله تیکیلمیشدیر. اونون حربی ساحەدەده مهارتی وارایمیش. شوشانین قاجار استیلاسینا قارشی مقاومتینه بلاواسطه واقف باشچیلیق ائتمیشدیر.

بوتون بو نادر کیفیتلری ایله یاناشی، واقف فطرتا حاضرجواب بیرشخص اولموشدور. «تاریخ قاراباغ» مؤلفی میرمهدی خزانی شوشانین مدافعەسی زمانی باش‌ویرمیش ماراقلی بیر حادثەنی خاطرلایاراق یازیر:

«بیرگون آغا محمد شاه خانی قورخوتماق و خوفه سالماق ایچون بوفردی مناسب مقام بیلیب، دیوان قصاید سیدمحمد شیرازی تخلصدن ابراهیم‌خانا یازیب گوندردی:

زمنجنیق فلك سنگ فتنه می‌بارد
تو ابلهانه گرفتی میان شیشه قرار
(فلكین منجناغیندان فتنه داشی یاغیر،
سن ایسه ابلەجه سینه شیشه ایچریسینده دایانمیسان.)

بوکاغذ خانا یتیشن کیمی ویردی ئوزندیم حضرتی، مشاور مملکتی آخوند پناه واقف تخلصه. آخوند مطالعه ایدیب. فی‌الفور همان مکتوبون دالینا بو فردی ئوزی انشا ایدیب. اونا ویردی. اودا گری یوللاندی. همان فرد بودر:

گرنگهدار من آنست که من میدانم
شیشه‌را دربغل سنگ نگه میدارد
(منی قورویان منیم تانریم‌درسا،
شیشەنی داشین قوجاغیندا سلامت ساخلار.)

بوتون بونلارا گوره هله ئوز زمانه‌سینده خلق آرا-
سیندا «هر اوخویان ملاپناه اولماز» ضرب‌المثلی یاران-
میشدیر. بوضرب‌المثل خلقین ئوز بویوك شاعرینه ویر-
دیگی ان یوکسك قیمت، ان عالی مکافاتدیر.

ملاپناه واقف ۱۸۹۷ نجی ایلده ابراهیم خانین قاردا-
شی اوغلی محمدبك جوانشیر طرفیندن شوشادا قتل
ائدیلمیش، شهرین جیدیر دوزی آدلانان منظره‌لی بیر
گوشه‌سینده دفن اولونموشدور.

بعضاً واقفین قتلینی شخصی عداوتله باغلاییرلار. البته،
بو دوغرو دگیلدیر. آغا محمد شاه قاجار شوشادا ئولدو-
رولدیکدن صونرا محمدبك جوانشیر ابراهیم خانین شهرده
اولمادیغیندان استفاده ایده‌رك خانلیغی اله کئچیرمك ایسته-
ییردی و یاخشی بیلیردی که، خلق آراسیندا بویوك
حرمتی اولان واقف بونا مانع اولا بیلر. اودر که، ئوز
مقصدینه چاتماق ایچون واقفین قتلی اونون بیرینجی
آددیمی اولدی.

***

آذری ادبیاتیندا درام صنعتینین ئولمز اوستادلاریندان
جعفرجبارلی وقتیله ادبیاتیمیزین تاریخینده بویوك میرزه
فتحعلی‌نین موقعینی قیمتلندیرمك ایچون بئله‌بیر ماراقلی
فکر یوروتموشدور:

«فضولی ئوز دهاسیله آذربایجانا پارلاق قلاسسیق بیر
ادبیات ویردی. لاکن عین زماندا اونون دهاسی آغیربیر
یوك کیمی آذربایجان ادبیاتینین انکشافی اوزرینه دوشوب،
اونو ئوز آغیرلیغی آلتیندا ازمگه باشلادی... شاعرلر،
ادیبلر فضولینی ئوتمك دگیل، بلکه اونا یئتیشمك و وار
قوه‌لریله ئوز اثرلرینی فضولینین اثرلرینه بنزه‌تمك و
بئله‌لیکله، ادبیاتی قیریلدیغی نقطه‌یه واردیرماغا واورادا

بر کیتمگه چالیشیرلاردی... فضولی ائله بیر طلسم ایدی که، ادبیاتیمیز اوندان بیر آددیم بئله اولسون بایپرا چیخماییر و اوزون ایللر ینی‌بیر شکلده کئچمیردی. بئله-لیکله. ادبیات گئتدیکجه حیاتدان اوزاقلاشیر، آیاغی حیات تورپاغیندان اوزولور، بایاغیلاشیر، دوشگونلشیر وچیخیلماز بیر طلسم ایچریسینده چیرپینیردی. بیرینجی اولاراق بو جادولانمیش گئدیشه قارشی چیخان، بو ساخلانماز آخینی توختادان، بو چیخیلماز یولدان چیخان و بو قیریلماز غزل و قصیده طلسمینی قیران میرزه فتحعلی آخونداوف اولموشدور».

بوسوزلر مجازی، طمطراقلی و بیرقدر مبالغه‌لی افاده-لرله دییلسه‌ده، حقیقتدیر. بلی، میرزه فتحعلی ادبیا-تیمیزین تاریخینده درام صنعتینین و رئالیست نثرین بنا-سینی قویوب، ینی صحیفه آچدی، ینی ادبی مکتب یاراتدی. لاکن جعفرجبارلی‌نین دیمه‌دیگی، بلکه‌ده سئزمه‌دیگی بیر حقیقت‌ده واردرکه، اودا بودر: ملاپناه واقف هله میرزه فتحعلی‌دن بیرعصر اول فضولی‌نین چیخیلماز یولوندان چیخیب، غزل و قصیده طلسمینی سیندیرمیش، ادبیاتیمیزین تاریخینه «واقف ادبی مکتبی» آدیله داخل اولموش ینی بیر ادبی مکتب یاراتمیشدیر.

واقفین یاراتدیغی بوینی ادبی مکتبین سجیه‌وی خصو-صیتی، هرشئیدن‌اول. اوندان عبارتدیرکه، اگرواقفه‌قدرکی قلاسسیق شعریمیزده لیریقانین ان‌گوزه‌ل نمونه‌لری‌اساسا عروض وزنینده یارانمیشدیرسا، واقف، لیریقانین ان‌گو-زه‌ل نمونه‌لرینی هجا وزنینده یاراتمیشدیر. بئله‌لیکله. واقف یازیلی ادبیاتلا شفاهی ادبیات آراسینداکی قالین دیواری تملیندن اوچورموش، چوخ عصرلیك یازیلی

ادبیاتلا شفاهی ادبیات آراسیندا یاخین بیر انسیت یا-
راتمیشدیر. ائله بوراداجا بیر حقیقتی‌ده دیمك لازیمدیر:
معاصر ادبیاتشناسلیغیمیزدا واقف ارثینین ان یاخشی تد-
قیقاتچیسی فیلولوژی علملر نامزدی آراز داداش‌زاده‌نین
حقلی اولاراق گوستردیگی کیمی، «اگر عروض وزنینده
شعرین، غزلین اوستادی فضولی‌درسه، هجا وزنلی‌شعرین؛
قوشمانین اوستادی واقف‌دیر».

واقف ادبی مکتبینین داها بیر سجیه‌وی خصوصیتی‌ده
اوندان عبارتدیر که. شاعر ئوز لیریقاسینی خلقین‌باشا
دوشه بیله‌جگی بیر دیلده یارادیب، یازیلی ادبیات دیلی
ایله جانلی دانیشیق دیلی آراسیندا عصرلر بویو دوام
ائده‌ن چین سدینی اوچوروب آتمیش، ادبی دیلیمیزی
عرب، فارس سوزلریندن تمیزله‌میش. پوئزیامیزا ملی
روح آشیلامیش، ملی دون گئیدیرمیش. بئله‌لیکله، ادبیاتی
خلقین گنیش کتله‌لرینه یاخینلاشدیرمیشدیر.

عصرلر بویو چوخ زمان‌گوز یاشی توکن شعریمیز
واقفله‌گوله‌وشدور. واقف‌شعریمیزه‌حیاتی‌لیك، نیك‌بین‌لیك،
طبیعی‌لیك، ساده‌لیك. صمیمی‌لیك گتیرمیشدیر. عصرلر
بویو شرق شاعرلرینین چوخ زمان بایاغی اوخشاتمالارلا
ترنم ایتدیگی قادین و اونون گوزه‌للیگی ئوز ره‌آل انعکا-
سینی واقفین لیریقاسیندا تاپمیشدیر. واقفین سه‌وگیسی
دنیوی سه‌وگی دیر. پلاتونیك عشق، موهومی سوز-
صحبت واقف شعری ایچون یابانجی‌دیر. واقف حیات
عاشیقی‌دیر، انسانی گوزه‌للیك مفتونی‌دیر.

لیریك شعرلرینده انسانی گوزه‌للیك مفتونی اولان
واقف اجتماعی شعرلرینده درین متفکردیر. شاعر
وورغونو اولدوغو حیاتین ضدیتلرینی، انسان شخصیتینی

آلچالدان اجتماعی عدالتسیزلیکلرینی اورەك آغریسی ایله قلمه آلمیش، اونلاری قلبینین دریملیکلریندن گلن نفرتله لعنتلەمیشدیر. «گورمەدیم» مخمسی و دیگر اجتماعی مضمونلی، شعرلری بونا نمونەدیر.

واقفین اجتماعی مضمونلی شعرلریندن دانیشارکن بوجهتیده آیریجا قید ائتمك لازیمدیرکه، واقفین پوئزیا-سینداکی اعتراض سسی سوبیکتیو سجیه داشیمیر، شا-عرین اجتماعی اعتراضلاری خلقین، زمانین اعتراضلاری-دیر. لیریقاسیندا ئوز زمانەسینین استەتیك نورمالارینی یارادان، خلقین ذوقینی، روحونی اوخشایان شاعر اجتماعی مضمونلی شعرلریندە اجتماعی برابرسیزلیك اوزەریندە قورولموش جمعیتین عدالتسیزلیکلرینه قارشی خلقین اعتراض سسلرینی اوجالتمیشدیر.

ادبیاتیمیزین تاریخینده واقفین ئوزونه مخصوص یئری، ئوزونه مخصوص سسی و نفسی واردیر. اگر آذری ادبیاتی تاریخینده اون‌ایکینجی عصر نظامی عصری‌درسه، اون‌آلتینجی عصر فضولی عصری‌درسه، اون‌دوققوزونجی عصر میرزه فتحعلی عصری‌درسه، ایگیرمینجی عصر میرزه جلیل‌وصابر عصری‌درسه، اون‌سکیزینجی عصر واقف عصری‌دیر.

واقف بیزیم‌ده معاصریمیزدیر. اونون شوخ محبت لیریکاسی ائلەبیل بیزیم گونلرده یازیلمیشدیر. اونون لیریقاسی ایندی‌ده سەویلە-سەویلە اوخونور، اوخو-جولارا نجیب بشری حسلر آشیلاییر. واقف دونەنین، بو گونون و صاباحین صنعتکاری‌دیر.

واقف صنعتی ئولمزدیر.

عباس زمانوف

مندرجات

قوشمالار

تجنیسلر

غزللر

مخمسلر

مستزادلار

معشرلر

ودادی ایله مشاعره

Художественный редактор *М. Гасымов.* Технический редактор *С. Ахмедов.*
Корректор *М. Р. Вилайи*

Сдано в набор 6/IX-1968 г. Подписано к печати 1/XI-1968 г. Формат бумаги 84×108[1]/32.
Физ. п. л. 5,75+[1]/16. вкл. Условн. п. л. 9,43. Учетн.-изд. л. 4,7+0,1 вкл. Заказ № 620.
Тираж 5000. Цена 74 коп.

Комитет по печати при Совете Министров Азербайджанской ССР

Азербайджанское государственное издательство, Баку, ул. Гуси Гаджиева, № 4.

Типография им. 26 бакинских комиссаров. Баку, ул. Али Байрамова, № 4.

